

MRF 2025.114

Højesterets dom af 20. november 2025, 1. afd., sag BS-61505/2024-HJR

(Jens Peter Christensen, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Kurt Rasmussen og Julie Arnth Jørgensen)

Morsø Spildevand A/S (adv. Kristian Skovgaard Larsen) mod Vejdirektoratet (adv. Sarah Jano)

Vejdirektoratet var ikke efter spildevandsbetalingsloven forpligtet til at betale spildevandsselskab for afledning af vejvand fra strækning af statsvej til grøft, der afledte til regnvandsledning klassificeret som spildevandsanlæg, da afledningen af vejvand ikke skete på grundlag af tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 3, og der ikke var grundlag for tilslutningspligt efter § 28, stk. 4, idet kommunen ikke havde truffet beslutning om fysisk tilslutning af afledt vejvand til spildevandsanlægget.

Sagen omhandlede en i 1973 etableret vejstrækning af statsvej A26 på Morsø. I forbindelse med etablering af vejen var der ikke truffet afgørelse om afledning af vejvand, men der blev under vejen etableret et rørlagt vandløb, som kommunen i 1983 besluttede skulle have status som spildevandsteknisk anlæg, idet ledningen først i 2020 blev omfattet af kommunens spildevandsplan. Regnvandsledningen havde udløb i Solbjerg Å, der er et offentligt vandløb. Det fremgik af historiske kort, at grøfter siden omkring år 1900 afvandede arealer på begge sider af vejen, og at grøfterne havde tilslutning til Solbjerg Å. I 2017 ansøgte en lodsejer Vejdirektoratet om tilladelse til at tilslutte drænuddøb til grøften langs vejen, hvilket Vejdirektoratet afslog i 2018 med henvisning til, at grøfterne var dimensioneret til vejens konstruktioner, og vejlovens § 82. I november 2019 meddelte Morsø Spildevand A/S (MS) til Vejdirektoratet, at spildevandsselskabet ville opkræve betaling for afledning af vejvand med henvisning til, at vejvandet blev afledt til spildevandsteknisk anlæg. I marts 2020 vedtog kommunen en ny spildevandsplan, hvor regnvandsledningen blev omfattet af spildevandsplanen. Efterfølgende iværksatte kommunen en udredning af spildevandsforholdene. I december 2020 anlagde MS sag mod Vejdirektoratet med krav om betaling af ca. 2,3 mio. kr. for afledt spildevand (vejbidrag) siden 2010. Vejdirektoratet påstod frifindelse og adciterede samtidig Morsø Kommune med påstand om, at kommunen skulle friholde direktoratet for det beløb, som det måtte blive idømt. Til støtte for kravet gjorde MS bl.a. gældende, at vejvand fra den omhandlede strækning blev tilledt spildevandsselskabets regnvandsledning, der har karakter af et spildevandsteknisk anlæg, idet selskabet med henvisning til U 2021.4674 H (MRF 2021.201) afviste, at den manglende tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 3, kunne

tillægges betydning. I forhold til forældelse gjorde MS gældende, at betalingskravet alene var begrænset af den 10-årige forældelsesfrist efter forældelseslovens § 3. Vejdirektoratet påstod frifindelse og gjorde til støtte herfor bl.a. gældende, at afledning af vejvand skete ved nedsivning, hvilket bl.a. fremgik af, at der ikke fra kommunen var meddelt tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 3, til afledning af overfladevand. Landsretten lagde efter en gennemgang af retsgrundlaget for spildevandsbekendtgørelsens regler om afledning af vejvand til grund, at grøfterne langs den pågældende vejstrækning af A26 ikke var anlagt som en del af det vejtekniske anlæg, og at der i forbindelse med etablering af vejen blev anlagt flere rørunderløb for at sikre afvanding af oplandet, og at afledning af vand fra vejen skete ved nedsivning. Den omstændighed, at Vejdirektoratet i 2018 nægtede en privat grundejer tilladelse til at dræne til grøfterne langs vejen, kunne ikke føre til et andet resultat. Videre lagde landsretten med henvisning til en skønserklæring til grund, at der i et ikke nærmere bestemt omfang tilgik MS' regnvandsledning vand, som oprindeligt var afledt fra vejstrækningen, og at det var ubestridt, at denne regnvandsledning i 1983 blev klassificeret som et spildevandsteknisk anlæg. Herefter bemærkede landsretten, at efter forarbejderne til spildevandsbetalingsloven skal vejmyndigheden betale vejbidrag, når afstrømning af overfladevand fra vejarealet er tilsluttet offentligt kloak. I den foreliggende sag måtte lægges til grund, at vejstrækningen var etableret uden tilslutning til et spildevandsteknisk anlæg og efter et princip om afvanding ved nedsivning af vejvandet i de tilhørende rabatarealer, hvorfor Vejdirektoratet blev frifundet. MS ankede til Højesteret, hvor parterne i det væsentlige gentog deres anbringender. Højesteret bemærkede, at efter spildevandsbetalingslovens § 2 a, stk. 12, skal

vejbidrag betales fra det tidspunkt, hvor en ejendom tilsluttes spildevandsforsyningen. Højesteret lagde til grund, at vejstrækningen var blevet anlagt i 1970'erne i et område, der ikke var omfattet af kloaknettet, og efter et princip om afvanding ved nedsivning af vejvandet i rabatarealerne, uanset at der under vejen blev etableret et rørlagt vandløb. Selvom kommunen i 1983 besluttede, at en del af det rørlagte vandløb skulle have status som spildevandsteknisk anlæg, blev vejen først

omfattet af spildevandsplanen i 2020. Da der ikke var givet tilladelse til tilslutning af vejvand til spildevandsanlægget efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 3, og der ikke var grundlag for at fastslå tilslutningspligt efter § 28, stk. 4, og da kommunen ikke havde truffet afgørelse om fysisk tilslutning til spildevandsanlægget, fandt Højesteret, at vejen ikke kunne anses for tilsluttet spildevandsanlægget, hvorfor Vejdirektoratet blev frifundet.

Kommentar: *Sagen drejede sig om betaling for afledning af spildevand, hvilket er særskilt reguleret i spildevandsbetalingslovens regler. Højesteret fastslog, at vejmyndigheden alene kan opkræves betaling for afledning af vejvand, når der er meddelt tilladelse til, at vandet afledes til offentlig kloak efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 3. Dette forekommer velbegrundet, da der i forhold til afledning af vejvand og andre befæstede arealer også er mulighed for, at der meddeles tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1, til direkte udledning til recipient henholdsvis tilladelse til nedsivning efter miljøbeskyttelseslovens § 19 og spildevandsbekendtgørelsens § 21, som det fremgår af landsrettens gennemgang af retsgrundlaget, hvorfor der ikke er tilslutningspligt efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 4, til afledning af overfladevand. Noget andet er, at dette i den foreliggende sag har to konsekvenser. Den ene er, at Vejdirektoratets afledning af vejvand formentlig må anses for ulovlig, da der efter dommens oplysninger ikke er meddelt tilladelse til nedsivning af vejvand efter miljøbeskyttelseslovens § 19. Den anden er, at Vejdirektoratet i dette tilfælde belønnes for ikke at have fået tilladelse til afledning af vejvand til spildevandsanlæg. I forhold til Vejdirektoratets manglende betaling for tidligere afledning kan overvejes, om spildevandsselskabet ikke har et erstatningskrav mod kommunen, men da kommunen er ejer af spildevandsselskabet vil et sådant krav næppe blive rejst. Dommen bør give anledning til, at kommunerne fremadrettet meddeler de fornødne tilladelser efter miljøbeskyttelsesloven, hvilket formentlig vil kræve tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 3, til afledning af vejvand, jf. i samme retning MAD 2015.395 Nmk og MAD 2018.156 Mfk, hvor efter der må tages stilling til, hvor meget Vejdirektoratet fremover skal betale for afledning af vejvand. Mere generelt bemærkes, at denne sag næppe er en enlig svale, men at der formentlig er et betydeligt antal ældre vejstrækninger, hvorfra vejvand afledes uden de fornødne tilladelser efter miljøbeskyttelsesloven. Dette gælder også enkelte nyere vejstrækninger, som det fremgår af **MRF 2024.42 Mfk** og **MRF 2024.271 Mfk** om den nye fjordforbindelse over Roskilde Fjord, hvor klagenævnet i øvrigt i **MRF 2022.106 Mfk** havde ophævet kommunens tilladelse til medbenyttelse af rørlagt offentligt vandløb efter vandløbslovens § 63.*

VESTRE LANDSRET
DOM
afsagt den 15. november 2024

Sag BS-8584/2022-VLR
(13. afdeling)

Morsø Spildevand A/S
(advokat Lasse Møller)

mod

Vejdirektoratet
(advokat Sarah Jano)

Biintervenient DANVA Dansk Vand- og Spildevandsforening (advokat Christian
Norup Hostrup)

og

Sag BS-8585/2022-VLR
(13. afdeling)

Vejdirektoratet
(advokat Sarah Jano)

mod

Morsø Kommune
(advokat Stine Kalsmose Jakobsen)

Landsdommerne Thomas Jønler, Thomas Tordal-Mortensen og Sidse Højgaard
(kst.) har deltaget i sagernes afgørelse.

BS-8584/2022 er anlagt ved Retten i Horsens den 21. december 2020, og BS-8585/2022 er anlagt ved samme byret den 10. marts 2021. Ved kendelse af 1. marts 2022 er sagerne henvist til behandling ved landsretten efter retspleje-lovens § 226, stk. 1.

Påstande i BS-8584/2022:

Sagsøgeren, Morsø Spildevand A/S, har nedlagt følgende påstande:

Påstand 1

Sagsøgte, Vejdirektoratet, skal anerkende, at vejbidraget for statsveje i medfør af spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10, skal beregnes på baggrund af de i matriklen udskilte vejarealer for de vejstrækninger, der afleder vejvand til et spildevandsforsyningsselskabs anlæg.

Påstand 2

Vejdirektoratet skal anerkende, at der skal betales vejbidrag for statsveje, jf. spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10, såfremt det kan dokumenteres, at vejvand fra de pågældende vejarealer afledes til et spildevandsselskabs anlæg.

Påstand 3

Vejdirektoratet skal betale 2.337.715,13 kr. til Morsø Spildevand A/S med tillæg af procesrente af 1.550.775,13 kr. fra den 21. maj 2020 og af 786.940 kr. fra den 18. januar 2024.

Over for Vejdirektoratets selvstændige påstand har Morsø Spildevand A/S påstået frifindelse.

Vejdirektoratet har over for Morsø Spildevand A/S' påstand 1 og 2 nedlagt påstand om afvisning, subsidiært frifindelse.

Over for Morsø Spildevand A/S' påstand 3 har Vejdirektoratet nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært betaling af et mindre beløb.

Vejdirektoratet har endvidere nedlagt en selvstændig påstand, hvorefter Morsø Spildevand A/S til Vejdirektoratet skal betale 42.331,25 kr. inkl. moms med til-læg af procesrente fra den 23. februar 2021.

Påstande i BS-8585/2022

Vejdirektoratet har nedlagt påstand om, at Morsø Kommune skal friholde Vejdirektoratet for ethvert beløb, som Vejdirektoratet måtte blive dømt til at betale til Morsø Spildevand A/S BS nr. 8584/2022 som følge af den omstændighed, at

Morsø Kommune har optaget et vejareal af statsvej A26 Vilsundvej ud for Øster Jølby i Morsø Kommunes Spildevandsplan 2019.

Morsø Kommune har påstået frifindelse.

Sagsfremstilling

BS-8584/2022:

Sagen drejer sig om betaling af vejbidrag efter lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber mv. (herefter spildevandsbetalingsloven) for afledning af vand fra statsveje.

Morsø Spildevand A/S (herefter Morsø Spildevand) er en del af den kommunalt ejede koncern Morsø Forsyning, og selskabet varetager spildevandsforsyningen i Morsø Kommune.

Vejdirektoratet er i medfør af vejlovens § 6, stk. 2, vejmyndighed for statsvejnettet, og eventuelle forpligtelser efter spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10, til at betale vejbidrag for spildevandsafledning fra statsveje påhviler Vejdirektoratet.

Ved brev af 21. november 2019 rettede Morsø Spildevand henvendelse til Vejdirektoratet vedrørende betaling af vejbidrag for en del af vejstrækningen A26 Vilsundvej ved Øster Jølby (herefter Vejstrækningen). Af brevet fremgår bl.a.:

”Vi har i lighed med andre spildevandsselskaber foretaget undersøgelser af vort ledningsnet med henblik på at finde uvedkommende vand fra dræn og evt. fejkoblinger mv.

I den forbindelse har vi i oktober d.å. konstateret at vejvand fra hovedvej A26 ledes i vor brønd på en regnvandsledning fra 1968, der løber fra Øster Jølby og under hovedvejen, se kort nedenfor.

Vi kan oplyse, at det ledningsanlæg som Vejdirektoratet afleder til, er et spildevandsteknisk anlæg, etableret af kommunen. At anlægget er omfattet spildevandsplanen, og at spildevandsforsyningsselskabet har udledningstilladelse for anlægget. Vi behandler sagen ud fra anlæggets status, og med udgangspunkt i de faktiske forhold.

...

Morsø Spildevand vil opkræve vejafvandingsbidrag, frem til vejafvandingen til dets ledningsanlæg måtte være ophørt, ud fra de forældelsesregler, der er herfor.

Efter Spildevandsbetalingsloven § 2 a, stk. 10 og Morsø Spildevands betalingsvedtægt afregnes vejvandet med 0,12 m³ pr. m² areal, der leder spildevand til forsyningens ledning.

På vedhæftede kort har vi opgjort vejarealet på den nordøstlige side af vejen til 8.687 m². Omregnet bliver det 1.042 m³ spildevand årligt.

Forsyningen har været uvidende om vejens afledningsforhold, men har tidligere forespurgt om afledningspunkter uden at have modtaget noget. Såfremt I er i besiddelse af afledningsplan for strækningen over Mors, skal vi gentage vort ønske om at se den-ne.”

I brevet opgjorde Morsø Spildevand kravet på vejbidrag for Vejstrækningen for årene 2010 til 2019 til samlet 371.682 kr. ekskl. moms.

Morsø Spildevand sendte herefter den 19. december 2019 faktura 10149973 med krav om betaling af vejbidrag for perioden 1. januar 2010 til 31. december 2010, i alt 42.331,25 kr. Det er oplyst, at Vejdirektoratet efterfølgende betalte fakturaen, og Vejdirektoratets selvstændige påstand angår tilbagebetaling af beløbet.

Den 15. og 16. januar 2020 gennemførte Morsø Kommune en besigtigelse af området omkring Vejstrækningen med deltagelse af Morsø Spildevand. Under besigtigelsen foretog kommunen en sporstofundersøgelse og optog en række fotos, herunder af grøfterne langs Vejstrækningen. I kommentarer til fotoene anføres det bl.a., at vejafvandingen fra hovedvej A26 skete til grøft og videre til rørunderløb under A26 og til en brønd.

Kommunalbestyrelsen i Morsø Kommune vedtog den 3. marts 2020 en ny spildevandsplan for kommunen, Spildevandsplan 2019. Vejstrækningen blev her-ved optaget i spildevandsplanens oplandsskema som opland ”719-VD” .

I Morsø Kommunes notat af 23. juli 2020 om udredning vedrørende vejafvand-
ing fra hovedvej A26 ved Øster Jølby til Solbjerg Å via regnvandsledning fremgår følgende:

”I forbindelse med arbejdet med nedlæggelse af Langtoftegård
renseanlæg finder Morsø Spildevand, at Vejdirektoratet fra ho-

vedvej 26 (A26) afvander vejvand til regnvandsledning via drænbrønd, som leder til regnvandsbrønd 719R573, se figur 1.

[figur 1 og 2]

Tilsyn på stedet den 19. december 2019 bekræfter, at cementrør fra vejgrøften leder overfladevand til drænbrønd (drænprojekt 30281633) og derfra videre til regnvandsbrønd 719R579, se figur 1 og 2.

Brønd 719R579 og regnvandsledningen (blå stiplet linje, figur 1) blev i 1983 optaget i kommunens spildevandsplan som konse-kvens af byudviklingen i Øster Jølby og krav om spildevands-håndtering, hvorved afledning til vandløb derfor ikke var til-strækkelig. Ledningen er på kortbilag i Spildevandsplan 1983 ind-tegnet som regnvandsledning med udløb til Solbjerg Å, se bilag 1. Ledningen har derfor siden 1983 haft funktion som regnvandsled-ning med status som spildevandsteknisk anlæg.

I referat af byggemøde nr. 62, den 28. september 1973 fremgår det, at hovedlandevej A26 fra Vodstrup til Præstbro blev åben for offentlig transport den 19. september 1973, og at entreprenøren har påbegyndt lægning af afløbsledning for underføring ved Præst-bro, se bilag 2. Det er uklart hvorvidt der er tale om den aktuelle rørunderføring, eller om der er tale om rørunderføring længere mod nord.

På lave målebordsblade 1900-1960 fremgår det, at der ret præcist i tracéet, hvor regnvandsledningen i dag ligger placeret vest for A26 fra vejunderføringen og frem til Solbjerg Å, tidligere har lig-get en åben grøft. På østsiden af A26 på arealerne, der ligger fra A26 og op mod Ø. Jølby by, har der ligeledes tidligere ligget åbne grøfter men i en lidt anden placering end den nuværende regn-vandsledning, se figur 3. Historiske kort viser, at arealerne på begge sider af A26 gennem tiden har været afvandet via mindre åbne vandløb frem til Solbjerg Å.

[figur 3]

Morsø Kommune har ikke dokumentation for, hvornår grøfterne er blevet sløjfet og sandsynligvis i den forbindelse rørlagt/drænet, og hvornår regnvandsledningen etableres i det forløb, den har i dag og med hvilket formål, men Hedeselskabet har rørledningen i sit nuværende forløb med på sine projekttegninger for Præstbro

rensningsanlæg dateret 24. marts 1971, se bilag 3. Ligeledes fremgår rørlægning på plantegning af Hedeselskabets drænprojekt sag nr. 30281633 fra 1981, se bilag 4.

På luftfoto fra 1954 er grøfterne ikke synlige, men det er tydeligt, at der er etableret dræn på arealerne, se figur 4.

[figur 4]

Ud fra en meget begrænset dokumentation for historikken omkring regnvandsledningen er det kommunens vurdering, at de åbne grøfter frem til Solbjerg Å gennem tiden dels er blevet anvendt som recipient i forbindelse med håndtering af spildevand fra byen og dels til afvanding af landbrugsarealer. På et tidspunkt før 1954 er grøfterne blevet rørlagt i et hovedforløb, hvortil der er drænet sandsynligvis med det formål at øge nytteværdien på de dyrkede arealer og samtidig minimere de mere eller mindre uhygiejniske forhold, der må forventes på det tidspunkt at være tilknyttet de åbne grøfter.

Med spildevandsplanen i 1983 ændrer det rørlagte vandløb status til spildevandsteknisk anlæg. Statusændringen sker i lyset af den åbenlyse store offentlige interesse i vandløbet som følge af håndteringen af spildevand, der øges i takt med byens udvikling. De øvrige afvandingsmæssige behov i området minimeres ikke, og med statusændringen fratages lodsejere, der på tidspunktet for statusændringen benyttede vandløbet til fx afledning af overfladevand, drænvand mv., ikke deres ret til fortsat at benytte regnvandsledningen til formål i overensstemmelse med vandløbslovens formålsparagraf.

I starten af 1970'erne anlægges hovedlandevej A26 tværs hen over arealet og den naturlige hydraulik fra oplandet frem til Solbjerg Å afbrydes i mere eller mindre grad. Der anlægges flere rørunderløb under hovedvejen for at sikre afvandingen af oplandet, herunder rørunderløbet for regnvandsledningen. Hovedvejen er etableret med terrænfordybninger langs vejen. Hvorvidt disse for tidspunktet for vejens anlæggelse defineres som vejteknisk anlæg eller vandløb er ikke klarlagt, men det er kommunens vurdering, at formålet med grøfterne er at lede overfladevand dels fra vejareal og dels fra omkringliggende landbrugsarealer til rørunderløb.

Morsø Kommune er ikke i besiddelse af dokumentation for den projekterede vejafvanding fra hovedvej 26 (A26) i forbindelse med

anlæggelsen af vejen, men det vil være naturligt og dermed overvejende sandsynligt, at overfladevand fra vejen er planlagt at ledes til rørlægningen, som på daværende tidspunkt havde status som vandløb og var eneste recipient på stedet med tilløb til Solbjerg Å. Vejen skaber en merafstrømning, og rørunderløbet er måske af den grund etableret i Ø100cm, hvilket vurderes at være væsentlig større end behovet baseret på den naturlige afstrømning fra oplandet øst for hovedvejen (A26).

Hvorvidt der fra tidspunktet for vejens etablering har været afløb fra vejgrøften til drænbrønd og derfra til daværende rørlagte vandløb er uvist. Det er muligt, at man fra starten har vurderet, at nedsivning i vejgrøfter har været tilstrækkelig. Hvor om alting er, så er det kommunens vurdering, at de afvandingsmæssige behov er nogenlunde uændrede fra etableringen af hovedvejen og frem til i dag. Det er derfor overvejende sandsynligt, at hvis vejvand ikke allerede fra vejens etablering blev tilledt det rørlagte vandløb, så blev dette som følge af behovet for afvanding, realiseret i løbet af få år, og altså inden vandløbet i 1983 ændrede status til spildevandsteknisk anlæg.

På det foreliggende grundlag er det dermed Morsø Kommunes vurdering, at Vejdirektoratet uafhængig af status på rørledningen indenfor det naturlige opland ud fra en vandløbsretlig betragtning har ret til at benytte denne til afledning af vejvand fra hovedvej 26 og frem til Solbjerg Å.”

Vejdirektoratet har i udateret notat om ”Afvanding af statsveje og af A26 ud for Øster Jølby” redegjort for direktoratets opfattelse af afvandningsforholdene for Vejstrækningen. Af notatet fremgår bl.a.:

”Det er Vejdirektoratets ansvar at sikre, at statsvejene er i god og forsvarlig stand, herunder har den nødvendige afvanding, jf. vejlovens § 6, stk. 2, og § 8.

Formålet med vejafvanding er at tørholde kørebanen dels af trafiksikkerhedsmæssige og dels af vejtekniske hensyn. Vejafvanding sikrer, at vej-kassen drænes, og dermed tørholdes, så vejanlæggets (konstruktionens) bæreevne ikke nedsættes. Hurtig bortledning af vand er nødvendig af hensyn til trafiksikkerheden og fremkommeligheden, så trafikken kan afvikles.

De ca. 3.900 km statsvej udgør ca. 5 % af det offentlige vejnet, længe men står for afviklingen af næsten halvdelen af al trafik i

Danmark¹. I forbindelse med statsvejenes afvanding driver Vejdirektoratet ca. 1.500 regnvandsbassiner, ca. 30.000 km vejafvandingsledninger (åbne såvel som lukkede) og ca. 60.000 vejbrønde.

1.1 Vejmyndighedens projektering af vejafvandingen

Statsvejenes afvandingssystemer projekteres og udføres af Vejdirektoratet som vej- og anlægsmyndighed². Af hensyn til recipienterne sker det i samarbejde med den lokale miljømyndighed.

Der er tre principper for vejafvanding (typer af afvandingskonstruktion);

- 1) Eget vejafvandingssystem med udledning til recipient:
Spildevandet fra vejen kant- eller trugopsamles i interne systemer (f.eks. afvandingsledninger og vejbrønde) og ledes til Vejdirektoratets regnvandsbassiner, hvor forurenende stoffer tilbageholdes og vandmængden neddrøses, inden vandet ledes til en recipient enten i form af vandløb, sø eller hav.
- 2) Tilslutning til spildevandsselskabet: Spildevandet fra vejen opsamles indenfor vejarealet i det interne afvandingssystem og tilsluttes spildevandsselskabet, der har ført en stikledning frem til et tilslutningspunkt ved grundgrænsen til det udskilte vejareal (dvs. en kloakering). Efter modtagelse af spildevandet i tilslutningspunktet har spildevandsselskabet ansvaret for transport og tilbageholdelse af forurenende stoffer, inden endelig udledning til recipient.
- 3) Direkte nedsivning i ubefæstet areal f.eks. skillerabatter, grøfter, dæmninger mv.

Statsvejene afvandes overvejende efter princip 1 og 3.

Det er kun ca. 5 % af statsvejsstrækningerne, hvor vejens afvanding er tilsluttet spildevandsselskabets anlæg, dvs. hvor spildevandsselskabet skal føre en stikledning frem til et tilslutningspunkt ved grundgrænsen til det udskilte vejareal til modtagelse og videre behandling af spildevandet. Det er især ældre statsveje beliggende i byzone, hvor vejafvandingen er tilsluttet et spildevandsanlæg ejet af et spildevandsforsyningsselskab. I det åbne land er hovedparten af de tidligere amtsveje og ældre statsveje projekteret og anlagt med afvanding til rabat, hvor vandet siver ned i det ubefæstede areal. Dette gælder i øvrigt tilsvarende for

hovedparten af kommunevejene. Nyere statsveje er anlagt med eget afvandingssystem med udledning til recipient.

1.2 Afskæring af hydrologiske forbindelser, underføring af vandløb og op-samling af eksternt vand

Et vejanlæg udgør en barriere i landskabet. Anlæg af en ny vej vil afskære de eksisterende hydrologiske forbindelser (vandløb, dræn, grøfter) i området, herunder overfladeafstrømning mod et lavpunkt – både gennem vandløb og overfladisk som følge af regnskyl og tøbrud. Der er tale om et indgreb i et bestående vand-løbssystem, og eksisterende vandløb vil som udgangspunkt blive rørlagt under vejen. Drænledninger og grøfter afskæres, og oplandsvandet ledes enten i grøfter eller ledninger til nærmeste rørlagte underføring.

Underføringer anlægges som selvrensende ledninger, dvs. de er som udgangspunkt drifts- og vedligeholdelsesfrie, da spuling af ledninger under vejanlæg er forbundet med en vis risiko og kan kompromittere vejanlæggets stabilitet.

Dimensionen af et rørlagt vandløb under vejen beregnes ud fra det pågældende opland og planlægges i samarbejde mellem vejmyndigheden og vandløbsmyndigheden. På hver side af underføringen sættes en brønd, idet det skal være muligt at tilgå ledningen ved f.eks. vedligeholdelse eller TV-inspektion.

I forbindelse med vejens anlæg vil anlægsmyndigheden også etablere eksterne brønde, som samler ledningssystemer, f.eks. indløb af rørlagte vandløb eller drænledninger, og leder vandet videre i en ny ledning. På grund af topografiske forhold kan det være nødvendigt at sætte en brønd i et dybdepunkt indenfor udskilt vejareal eller umiddelbart op til vejareal til opsamling og håndtering af såkaldt eksternt vand (vandløbsvand, dræn- og oplandsvand). Hvis afstrømningen af eksternt vand ikke ledes videre fra dybdepunktet, vil vandet ophobes, hvilket kan medføre oversvømmelse af naboejendomme og vejareal. Det vil kompromittere trafiksikkerheden samt på sigt ødelægge vej-kassen og vejens opbygning herunder dæmnings-

Brønde til opsamling af eksternt vand i dybdepunkter er ikke vejbrønde og er ikke en del af vejens afvandingssystem, da de er anlagt til håndtering af eksternt vand og ikke anlagt med henblik på håndtering og bortskaffelse af vejvand.

...

Ved afvandingsprincip 1 (eget afvandingsystem) og 2 (tilslutning til spildevandsforsyningsselskabernes anlæg) kan det således ikke udelukkes, at der ved kraftige regnskyl, f.eks. skybrud, vil være regnvand, der løber til et ubefæstet areal indenfor eller udenfor et udskilt vejareal. Ved afvandingsprincip 3 (nedsivning) kan kraftig regn også resultere i, at ikke alt regnvand, der afstrømmer fra det befæstede areal, kan nå at sive ned i den ubefæstede del, inden det ved gravitation løber mod dybdepunkter, som kan være beliggende indenfor eller udenfor det udskilte vejareal.

Disse forhold ændrer ikke ved princippet for vejens afvandingskonstruktion.

2. Afvandingsprincip for A26 (rute 445)

Ved indvielse af Sallingsundbroen i 1978 kunne A26 (rute 445) over Mors tages i brug i sin hele sin længde⁵. Den nyanlagte del af vejen fra Sallingsundbroen til Præstbrovej nord for Øster Jølby blev projekteret og anlagt efter dagældende standarder, herunder vejreglerne⁶ for bortledning af regnvand, der falder på det befæstede areal. På strækningen er vejen projekteret og anlagt med afvandingsprincip 3 - dvs. afvandning til rabat og nedsivning i det ubefæstede areal⁷.

Ud for Øster Jølby er strækningen anlagt i begyndelsen af 1970'erne i åbent land og udenfor spildevandsplanens område (ikke-kloakeret opland). Hele området, inkl. Øster Jølby, var beliggende i landzone⁸ ved vejens anlæg og udenfor kloakopland. En del af kommunevejen, "Udvejen" er i dag beliggende indenfor kloakopland i lighed med hjørneejendommene Matrikel nr. 1 og Matrikel nr. 2, mens ellers er de til strækningen af statsvejen til-stødende arealer fortsat landbrugsjord eller grønne arealer, der ikke er en del af kloakopland.

På hele strækningen over Mors ligger vejen i landzone. Både statsvejen fra Sallingsund til Præstbrovej nord for Øster Jølby og den daværende landevej frem til Vilsundbroen er anlagt med samme afvandingsprincip, dog er der på sidstnævnte strækning ved Solbjerg etableret regnvandsbassin i 2000. Ingen andre strækninger af statsvejen over Mors er optaget i kloakopland i kommunens spildevandsplan (se vedlagte bilag 1).

2.1 Vejanlægget har afskåret eksisterende hydrologiske forbindelser
 Ældre kort (se vedlagte bilag 2) viser, at strækningen er anlagt i et område med forholdsvis meget vand, hvor åbne grøfter og rørlagte vandløb har ført vand, herunder overflade- og drænvand, til det lavere liggende område. Anlæg af vejstrækningen har derfor gennemskåret de eksisterende hydrologiske forbindelser.

Nedenstående figur illustrerer, hvordan vejen udgør en spærring, der afskærer de hydrologiske forbindelser i området. Afstrømningen opsamles i dybdepunktet (blåt punkt) ved underføring af en Ø1000mm betonledning.

[figur 1]

2.2 Strækningen fra kilometerpunkt 12/0000 til 12/0700

Fra øst har vejen et fald ned mod krydset med kommunevejene. Vejen er anlagt i en afgravning, dvs. vejen ligger under terræn i forhold til det omkringliggende areal. Landbrugsarealernes dræningsniveau ligger højere end vejen, hvilket medfører, at der drænes ned til grøfterne i afgravningen. Områdets topografi forstærker overfladeafstrømningen til vejen (jf. bl.a. ovenstående figur 1).

Vejen afvandes ved, at regnvand, der falder på kørebanen, løber fra det befæstede areal til de brede rabatter, hvor det siver ned i det ubefæstede areal.

...

2.3 Strækningen fra dæmningens start i kilometerpunkt 12/0700 til kilometerpunkt 13/0150.

Vejen er anlagt på en stor dæmning, der især i vejens højre side har meget stejle skråninger. Vejen afvandes ved, at regnvand, der falder på kørebanen, afstrømmer fra det befæstede areal til den brede rabat, hvor det siver ned i det ubefæstede areal.

[foto]

Der er ved kilometerpunkt 12/0700 ført et Ø800mm betonrør under statsvejen, jf. tilsynsbilleder nr. 4-8 optaget den 15. januar 2020 (retssagens bilag 1, s. 2-3). Dimensionen på røret indikerer, at der er tale om et rør anlagt til at føre eksternt vand under vejen. En ledning udelukkende til håndtering af vejvand, vil have en mindre dimension (Ø300-400mm).

2.4 Strækningen fra kilometerpunkt 13/0150 frem Solbjerg Å

Vejen er projekteret med afvandingsprincip 3, og dvs. afvanding til ubefæstet areal (rabat), hvor det nedsiver. I forbindelse med ve-jens anlæg er det offentlige vandløb, Solbjerg Å, ført under stats-vejen i en Ø1000mm betonledning¹².

3 Arealbehov til nedsivning af regnvand, der afstrømmer et 15.000m² befæstet areal

Med udgangspunkt i vejreglerne¹³ er det mulig at skønne, hvor stort et areal, der er behov for til at nedsive regnvand, der af-strømmer et befæstet areal.

På vejstrækningen ved Øster Jølby er det befæstede areal 10 meter bredt. Størrelsen af det udskilte vejareal¹⁴ er 48.141 m², hvoraf ca. 15.000 m² er befæstet svarende til en befæstelsesgrad¹⁵ på 31 %.

Hvis der tages udgangspunkt i jordtypen med den dårligste evne til nedsivning¹⁶, vil arealbehovet være 3.000 m², jf. beregning i vedlagte bilag 3. Dvs. der er behov for et ubefæstet areal på 3.000 m² til at nedsive regnvand, der afstrømmer fra et 15.000 m² befæstet areal.

På strækningen er det ubefæstede areal på 33.000 m², dvs. en faktor 10 i forhold til det skønnede arealbehov, som er baseret på jordtypen med den dårligste evne til at nedsive vand og uden at tage højde for, at noget af regnvandet faktisk fordamper, befugter overfladen og opfylder hulrum i belægningen (initialtab¹⁷), inden regnvandet når det ubefæstede areal (rabat mv.).

Den mængde vand, der ses i grøft/terrænformation, kan derfor ikke stamme fra det befæstede areal (selv når der tages højde for den usikkerhed, som overstående teoretiske beregning måtte indebære). Vandet i grøfterne/terrænformationen langs dæmningen er vand, der kommer andre steder fra, dvs. det er såkaldt eksternt vand (vand der ikke stammer fra vejen).

4 Ø1000mm betonledning under statsvejen

Ø1000mm betonledningen, der krydser statsvejen, er hverken synlig i terræn eller ved dæmnings bund. Vejdirektoratet vurderer, at der er ca. 12-15 meters jorddækning ovenpå ledningen. Den store jordmængde stiller særlige krav til ledningens konstruktion, herunder bæreevne.

I alt krydser 75,7 meter rørledning vejen diagonalt, jf. rapport fra TV-inspektion (retssagens bilag 2). På ældre kort ses et vandløb/grøft (blå pil) på en placering svarende til det nuværende diagonale tracé af ledningen under statsvejen. Det diagonale forløb indikerer, at vandløbet blev rørlagt i sit eksisterende tracé.

Grundet dæmningens dimension og jordmængder er det overvejende sandsynligt, at den krydsende Ø1000mm betonledning er anlagt i forbindelse med projektering og anlæg af statsvejen og i det eksisterende tracé (der enten var åbent eller allerede rørlagt).

I overensstemmelse med daværende og nuværende praksis for rørlægning af vandløb under statsveje er der placeret brønde umiddelbart før og efter underføringen af det rørlagte vandløb, således at vejmyndigheden kan vedligeholde underføringen (i overensstemmelse med vandløbsloven). Underføringen er anlagt efter samme principper, som Vejdirektoratet anvender i dag ved underføring af vandløb.

I begyndelsen af 1970'erne var Øster Jølby ikke kloakeret og betydeligt mindre by-udviklet, og Ø1000 betonledningen havde indtil 1983 status af rørlagt vandløb. Det er Vejdirektoratets vurdering, at overfladeafstrømning fra et ca. 80 ha stort opland, jf. ovenstående figur 1, ville have resulteret i projektering af en Ø1000mm ledning. Da vejen er projekteret og anlagt med nedsivning af regnvand i ubefæstet areal, har vejens afvanding ikke haft betydning for ledningens dimension. Det har været oplandets størrelse, den naturlige afstrømning og tilledning af drænvand og vandløb, som har været den afgørende faktor i dimensioneringen af ledningen. Det er også i dag oplandets størrelse (antal ha), der er styrende for dimensionen af den ledning, som et vandløb rørlægges i under en statsvej¹⁸.

Vejdirektoratet estimerer, at der efter kloakering af Øster Jølby, i dag afstrømmer vand fra et ca. 60 ha stort opland til dybdepunktet ved dæmningen, jf. desuden figur 1.

...

4.2 Drift og vedligeholdelse af rabatter

For at undgå at græsrabatter vokser sig højere end det befæstede areal og dermed udgør en risiko for trafiksikkerheden, vedligeholdes rabatter ved dels at slå græsset, foretage afhøvling eller fræsning. Skader på rabatten forårsaget af tung trafik mv., der kø-

rer ud i den bløde rabat, kan også medvirke til, at det er nødvendigt at udrette/reetablere rabatten.

Afhøvling kan medføre en jordkant eller forhøjning inde i rabatten. Bløde rabatter og afhøvling kan desuden resultere i, at vandet ved kraftig regn samles i lokalpunkter i rabatten op mod det befæstede areal, hvorved vandet ikke kan løbe derfra, eller resultere i, at vandet samles inde i rabatten, hvorved nedsivningen langsom-meliggøres. Af trafikikkerhedsmæssige hensyn kan der derfor være behov for, at driftsentreprenøren laver en rende i rabatten til at aftage vand fra et specifikt lokalpunkt, se f.eks. tilsynsbillede 11 optaget den 15. januar 2020 (retssagens bilag 1, s. 4), hvor der er en rende ved dæmningen ved et lokalpunkt og tilsynsbillede 23 (retssagens bilag 1, s. 9). Dette vil også forhindre, at der opstår naturlige skyllerender i dæmningen. Da der er tale om vand fra et lokalpunkt, vil vandmængden fra vejen være begrænset og kan ikke resultere i de vandmængder, som ses i grøfterne.

4.2.1. Konkret drift og vedligeholdelse A26

Rabatskader udbedres løbende, se billeder nedenfor med eksempler på rabatskader på strækningen af A26 ved Øster Jølby.

Der høvles rabatter af i 1,5 meters bredde, når græsrabatten har vokset sig væsentlig højere end det befæstede areal.

Der er foretaget oprensning af grøfter langs rute 445 i august 2019, dog kun i forhold til de grøfter, der kan tilgås fra selve vejarealet. Der er i september 2020 klippet grøfter.

[fotos]

5 Sammenfatning vedrørende afvanding af A26 (rute 445) på strækningen ved Øster Jølby

Vejen er projekteret og anlagt med afvandingsprincip 3, og dvs. at regnvand, der falder på kørebanen, afstrømmer til den brede rabat, hvor det nedsiver i et ubefæstet areal. Det ubefæstede areal er 10 gange større end det skønnede behov til nedsivning af regnvand, der afstrømmer et 15.000 m² befæstet areal. Det er Vejdirektoratets vurdering, at afvandingen af statsvejen over Mors ud fra hensynet til trafikikkerhed og fremkommelighed er velfungerende.

På den første del af strækningen er vejen anlagt i afgravning (under terræn) og derefter på en dæmning. De topografiske forhold, den anlægstekniske løsning og det forhold, at vejen udgør en barriere i landskabet, betyder, at grøfter og terrænformation langs statsvejen er regelmæssigt vandførende. Grøfter/terrænformation opsamler og fører eksternt vand frem til Ø1000mm betonledningen, der oprindeligt havde status af vandløb. Grøfter/terrænformation er en del af et dræn- og vandløbssystem, der leder vand til en Ø1000 betonledning under statsvejen og videre til Solbjerg Å. Der er i sin tid skabt en effektiv og velfungerende løsning til opsamling af eksternt vand.

Fordi grøfter/terrænformation ikke er anlagt som en vejafvandingsskonstruktion med det formål at opsamle og bortlede vejvand, vil statsvejens afvandingssystem ikke kompromitteres, hvis Ø200mm ledningen fra den vandførende grøft til drænbrønden, afproppes, eller hvis underføringerne ved Udvejen og/eller Ø800mm ledningen lukkes jf. Vejdirektoratets notat om dræn og brønde (retssagens bilag V). Regnvand, der falder på statsvejen, vil i sådanne tilfælde fortsat nedsive i ubefæstet areal indenfor det udskilte vejareal.

En afpropning vil derimod få betydning for afvandingen af de omkringliggende arealer, og det er Vejdirektoratets vurdering, at der med tiden vil dannes en sø på Matrikel nr. 3, jf. figur 1. En ophobning af store mængder vand langs dæmningen vil dog efter en årrække få konsekvenser for vejanlægget, idet dæmnings stabilitet kan blive kompromitteret, hvilket i sidste ende vil få konsekvenser for trafiksikkerheden og dermed trafikafviklingen.”

Vejdirektoratet har endvidere udarbejdet et udateret notat vedrørende brønde og dræn mv. omkring A26 ved Øster Jølby. Af notatet fremgår bl.a., at det er Vejdirektoratets vurdering, at rørlægningen af den åbne grøft/vandløb i Ø1000mm betonledningen under vejen er sket i forbindelse med vejens anlæg, og at rørlægningen af det oprindelige vandløb under vejen og placeringen af brøndene er sket efter samme principper, som Vejdirektoratet i dag anvender, når vandløb skal rørlægges under statsveje. Det fremgår endvidere, at Vejdirektoratet ikke har oplysninger om, eller dokumentation for, hvornår brønd 719R573 er etableret, men at det efter direktoratets opfattelse er overvejende sandsynligt, at brønden er sat enten i forbindelse med anlæg af vejen eller senere for at undgå ophobning af eksternt vand langs dæmningen.

I stævningen af 21. december 2020 opgjorde Morsø Spildevand på baggrund af GPS-opmålinger foretaget af selskabet det bidragspligtige areal for Vejstrækningen til 29.808 m², der i Morsø Spildevands henvendelse til Vejdirektoratet den 21. november 2019 var opgjort til 8.687 m². Morsø Spildevands betalingspåstand er på denne baggrund og med udgangspunkt i en vandmængde på 0,12 m³ vand pr. m² areal opgjort således:

År	Kubikmeter	Spildevandstakst ekskl. moms	Beløb ekskl. moms
2010	3.577	32,50	116.252,50 -33.865,00
2011	3.577	32,50	116.252,50
2012	3.577	33,50	119.829,50
2013	3.577	33,90	121.260,30
2014	3.577	33,90	121.260,30
2015	3.577	37,00	132.349,00
2016	3.577	37,00	132.349,00
2017	3.577	37,00	132.349,00
2018	3.577	37,00	132.349,00
2019	3.577	42,00	150.234,00
2020	3.577	42,00	150.234,00
2021	3.577	42,00	150.234,00
2022	3.577	42,00	150.234,00
2023	3.577	50,00	178.850,00
I alt ekskl. moms			1.870.172,10
25 % moms			467.543,03
I alt inkl. moms			2.337.715,13

Vejdirektoratet har i notat af 16. juli 2022 opgjort det bidragspligtige areal for Vejstrækningen til 10.013 m². Af udateret notat om ”Vejdirektoratets arealopgørelse af bidragspligtigt areal iht. Spildevandsspildevandsbetalingslovens § 2 a, stk. 10” fremgår bl.a., at direktoratets arealberegning tager udgangspunkt i det geometriske areal af den del af det udskilte vejareal, hvorfra afvandingen af spildevand fra vejen er tilsluttet et spildevandsforsyningsselskabs spildevandsanlæg.

Der er mellem parterne enighed om, at et evt. bidrag skal beregnes med udgangspunkt i taksterne i Morsø Spildevands vedtægter som anført i selskabets betalingspåstand. Der er derimod ikke enighed om, hvilket areal, der skal danne grundlag for beregningen, og uenigheden angår, om det er det matrikulære areal, som opgjort af Morsø Spildevand, eller alene det befæstede areal, som opgjort af Vejdirektoratet, der skal indgå.

Der er fremlagt tegnings- og kortmateriale, herunder oprindelige måleblade fra anlæggelsen af Vejstrækningen i begyndelsen af 1970'erne.

Der er endvidere fremlagt mail af 21. december 2018 fra Vejdirektoratet til Morsø Kommune vedrørende afslag på tilslutningstilladelse til grøfterne langs en strækning af hovedvej A26 ved Sundby. Af mailen fremgår således:

”Til Vidne 1, Morsø Kommune vedr. dræn ved Sund-byvej 100, 106 og 108

Tak for telefonsamtalerne. Som oplyste, skal der indhentes tilladelse til tilledning af vand til grøfter, rørledninger og bassiner beliggende på offentligt vejareal. Vi henviser til vejlovens^[1] § 82, der har følgende ordlyd:

” Tilledning af spildevand, overfladevand m.v. til offentlige veje eller disse vejes grøfter eller ledninger må kun ske med vejmyndighedens tilladelse.”

Det er Vejdirektoratet, der er myndighed for statsvejene og skal behandle sager om vejlovens § 82.

Vejdirektoratets afvandingssystemer er dimensioneret til vejens afvanding og har kapacitet til at håndtere dette. Der skal altid søges andre løsningsmuligheder for afvanding, før der søges om tilladelse til at tilkoble sig til afvandingssystemet på en statsvej.

Person 1 har d. 29. april 2017 skrevet til Vejdirektoratet om at få lov til at tilslutte sig til grøften. Person 1 fik d. 6. november 2017 en afgørelse fra Vejdirektoratet som informerede ham om, at der er vurderet på det konkrete sted og Vejdirektoratet må på desværre meddele ham, at vi ikke kan acceptere tilslutning af yderligere vandmængder. Den afgørelse fastholder Vejdirektoratet sig stadig.

Derfor skal tilledningen af vand straks frakobles vejens afvandingssystem og meddele Vejdirektoratet, når dette er sket. Meddelelsen kan sendes på e-mail: vd@vd.dk.

Grøfter og øvrige afvandingssystemer på Vejdirektoratets vejarealer er udelukkende dimensioneret af hensyn til afvanding af vejen og dennes konstruktioner, hvorved der som udgangspunkt ikke gives tilladelse til at tillede spildevand, overfladevand, drænvand m.v. fra omkringliggende ejendomme og arealer.
...

Der har under sagens behandling været afholdt syn og skøn. Skønsmanden, ingeniør Skønsmand 1, har i erklæring af 8. august 2023 besvaret parternes spørgsmål således:

”Spørgsmål 1:

Skønsmanden bedes beskrive hvordan vejvand fra Opland 719-VD i Morsø Kommunes Spildevandsplan 2019 afledes, ved at be-skrive vandets vej fra kørefladen til recipient.

Udstrækningen af Opland 719-VD kan ses i sagens bilag 13.

Svar på spørgsmål 1:

Det skønnes, at vejvand fra Opland 719-VD afledes fra kørefladen til dels ved direkte nedsivning i rabatarealer samt ved afstrøm-ning på overfladen til grøfterne langs Vilsundvej og derfra til reci-pient.

Det skønnes, at omfanget af direkte afstrømning fra kørefladen til grøften er størst på strækningen langs Vilsundvejs østlige side nord for krydset Udvejen/Vestmorsvej, hvor vandet ledes via gra-vede render vinkelret på vejen og til grøften.

Det skønnes, at grøfterne på begge sider af Vilsundvej delvist til-leder vand til henholdsvis brønd 719VEJ573 og brønd 719R577 og delvist nedsiver.

Brønd 719VEJ573 skønnes tilkoblet brønd 719R573, der via bl.a. brønd 719R577 leder vand til udløb 719U614 i Solbjerg Å.

Spørgsmål 2:

Skønsmanden bedes vurdere hvorvidt der afledes vejvand fra Opland 719-VD til Morsø Spildevands regnvandsledning, som kan ses i sagens bilag 15.

Svar på spørgsmål 2:

Svaret er bekræftende.

Det skønnes, at der tilledes vejvand fra Opland 719-VD til Morsø Spildevands regnvandsledning med udløb i Solbjerg Å.

Omfanget af tilledningen skønnes afhængig af flere faktorer bl.a. årstid, mængde, varighed og intensitet af nedbør samt vedlige-holdelse af rabatterne langs vejen.

...

Spørgsmål IA:

Skønsmanden bedes beskrive, hvor vandet, der løber i grøfterne/terrænen langs vejen og dæmningen, kommer fra, jf. matrikelkortet (sagens bilag X) samt billedmaterialet i notat om afvanding af statsveje samt A26 ved Øster Jølby (sagens bilag U).

Svar på spørgsmål IA:

Det skønnes, at det vand der løber i grøfterne/terrænen langs vejen og dæmningen stammer fra de omkringliggende markarealer og vejarealer.

Generelt skønnes det, at overfladevandet fra markarealerne, afhængigt af vejrforhold og årstid, til dels vil nedsive direkte på arealerne/optages af beplantningen og til dels afstrømme på overfladen til grøfterne langs Vilsundvej.

Det skønnes, at overfladevandet fra vejarealerne primært vil nedsive i rabatterne og til dels afstrømme på overfladen på tværs af rabatterne til grøfterne langs Vilsundvej.

På skønsforretningen kunne det generelt skønnes, at rabatterne er afhøvlet i ca. 1 meters bredde og at den yderste/fjerneste del af rabatarealerne langs vejen lå en smule højere end den befæstede del af vejen/vejkanten. Det skønnes, at afstrømningen af vand fra kørefladerne bremses i rabatten og nedsiver lokalt, indtil rabatten er vandmættet eller at volumen af afstrømningen overstiger opmagasineringsevnen i rabatarealet, hvorefter vandet vil afstrømme videre til grøfterne.

Gravede kanaler på tværs af rabatterne (vinkelret på kørebanen) blev forevist af rekvirenten på Vilsundvejs østlige strækning fra krydset Vestmørsvej/Udvejen/Vilsundvej og mod nord. Kanalerne skønnes af øge mængden af overfladevand, der tilledes direkte til grøfterne og mindske mængden, der nedsives indenfor vejarealet (rabatten).

Generelt skønnes årstid, mængde samt varighed og intensitet af nedbør m.v. at have indflydelse på, hvor meget vand der afledes på overfladen via afstrømning og hvor meget der nedsiver/optages af planter m.v.

Spørgsmål IB:

Skønsmanden bedes beskrive afvandingen (dræn og overflade-vand mv.) fra ejendommene Matrikel nr. 4, Matrikel nr. 5, Matrikel nr. 6, Matrikel nr. 7, Matrikel nr. 8, Matrikel nr. 3, Matrikel nr. 9, jf. matrikelkortet (sagens bilag X), og herunder hvor vandet fra disse ejendomme løber hen.

Svar på spørgsmål IB:

Generelt skønnes det, at overfladevandet fra markarealerne øst for Vilsundvej, Matrikel nr. 4 og Matrikel nr. 3, til dels vil nedsive direkte på arealerne/optages af beplantningen og til dels afstrømme på overfladen til grøfterne langs Vilsundvej.

Det samme gør sig skønsmæssigt gældende for markarealerne vest for Vilsundvej, Matrikel nr. 5, Matrikel nr. 6, Matrikel nr. 7, og Matrikel nr. 8.

Det skønnes, at Matrikel nr. 9 ikke afvander mod grøfterne/terrænterræntformationen langs vejen og dæmningen.

Da der ikke findes drænkort over områderne skønnes det, som aftalt på skønsforretningen, ikke muligt at besvare spørgsmålet i forhold til drænvand.

Spørgsmål IC:

Skønsmanden bedes beskrive i) afvandingen af Grønningens venstre side (vejlitra 7000k), ii) 300 meter af Udvejen (vejlitra 7000i) samt iii) 100 meter af Vestmorsvej (vejlitra 7000h) ned mod krydset med statsvejen, herunder det areal af det udskilte vejareal, som er opdyrket, jf. matrikelkortet og kort over vejstrækningen (sagens bilag X og 13).

Svar på spørgsmål IC:

Ad i)

Det skønnes, at den udpegede strækning af Grønningen fra Grønningens toppunkt omkring 130 meter nordvest for T-krydset Udvejen/Grønningen og mod sydøst afvander mod grøfterne langs Vilsundvej via Udvejen.

Vejstrækningen (Grønningen) har et svagt længdefald mod Udvejen og langs vejens vestlige side forefindes en grøft, der har direkte forbindelse til grøften langs Udvejen.

Ad ii)

Det skønnes, at de udpegede 300 meter af Udvejen fra krydset Udvejen/Vilsundvej og mod nordøst (mod Øster Jølby) afvander mod grøfterne langs Vilsundvej.

Vejstrækningen har et svagt længdefald mod Vilsundvej og langs begge vejens sider forefindes grøfter, der har direkte forbindelse til grøften langs Vilsundvej.

Ved alle overkørsler og i T-krydset ved Grønningen kan der konstateres rørunderføringer i grøfterne.

Ad iii)

Det skønnes, at de udpegede 100 meter af Vestmørsvej fra krydset Vilsundvej/Vestmørsvej og mod syd afvander mod grøften langs Vilsundvej.

Vejstrækningen har længdefald mod Vilsundvej og langs begge vejens sider forefindes grøfter, der har direkte forbindelse til grøften langs Vilsundvej.

Ved overkørslen kan der konstateres rørunderføring i grøften.

Generelt skønnes det, at overfladevandet fra det opdyrkede markareal indenfor vejudlægget til dels vil nedsive direkte på arealet/optages af beplantningen og til dels afstrømme på overfladen til grøften langs Vilsundvej.

Spørgsmål ID:

Skønsmanden bedes udarbejde en brøndrapport for de brønde (719R573 og 719R577), der er placeret på hver side af underføringen (ø1000 mm betonledningen) under statsvejen A26, jf. bilag U og V.

Svar på spørgsmål ID:

I forbindelse med skønsforretningen blev de 2 brønde besigtiget, hvorefter Thisted Kloakservice, Skønsmand 2 efter aftale udarbejdede brøndrapporter. Rapporterne er indsat som bilag B i nærværende skønserklæring.

Spørgsmål IE:

Skønsmanden bedes under besvarelsen af spørgsmål IA-ID angi-ve, om skønsmandens besvarelse er forbundet med en usikkerhed, der skyldes, at de fysiske forhold ved statsvejen A26 på strækningen Vilsundvej ved Øster Jølby og de omkringliggende områder,

herunder tilstødende arealer og veje, er blevet ændret som følge af Morsø Spildevand A/S' etableringen af 2 regnvandsbassiner på mark ved Grønningen i Øster Jølby.

Svar på spørgsmål IE:

Jf. oplysninger på skønsforretningen fra rekvirenten, det på skønsforretningen besigtigede samt skønsmanden gennemgang af offentligt tilgængelige ortofotos m.m. skønnes det, at områderne ikke er blevet nævneværdigt ændret, hvorfor besvarelsen af spørgsmål IA-ID ikke skønnes behæftet med usikkerhed i relation til arealernes fysiske forhold.

Spørgsmål IF:

Skønsmanden bedes under besvarelsen af spørgsmål IA-ID angive, om skønsmandens evt. manglende mulighed for at besvare ét eller flere af spørgsmålene skyldes, at de fysiske forhold ved stats-vejen A26 på strækningen Vilsundvej ved Øster Jølby og de omkringliggende områder, herunder tilstødende arealer og veje er blevet ændret som følge af Morsø Spildevand A/S' etableringen af 2 regnvandsbassiner på mark ved Grønningen i Øster Jølby.

Svar på spørgsmål IF:

Spørgsmål IA-ID er alle besvaret i nærværende skønserklæring.”

BS-8585/2022:

Ved stævning af 10. marts 2021 adciterede Vejdirektoratet Morsø Kommune i sagen mellem Morsø Spildevand og Vejdirektoratet.

Adcitationssagen drejer sig om Morsø Kommunes mulige erstatningsansvar over for Vejdirektoratet i anledning af, at kommunen i marts 2020 optog Vejstrækningen i Spildevandsplan 2019. Vejdirektoratet har således gjort gældende, at Morsø Kommune på erstatningsretligt grundlag er forpligtet til at friholde direktoratet for ethvert beløb, som direktoratet måtte blive pålagt at betale til Morsø Spildevand i BS-8584/2022.

Morsø Kommune er myndighedsansvarlig på spildevandsområdet, og fastsætter som led heri i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 32 en kommunal spildevandsplan.

Den 15. oktober 2019 blev forslaget til Spildevandsplan 2019 sendt i høring af Morsø Kommune med høringsfrist den 10. december 2019. Den nye spildevandsplan skulle afløse kommunens seneste spildevandsplan fra 2003. Vej-

strækningen var ikke omfattet af det oplandsskema for Øster Jølby, som var vedlagt forslaget til spildevandsplanen.

Fra januar til november 2019 orienterede Morsø Spildevand flere gange Morsø Kommune om selskabets forskellige undersøgelser vedrørende afledning af spildevand til selskabets anlæg bl.a. i området ved Øster Jølby, herunder undersøgelser af mulig afledning af vejvand fra hovedvej A26.

I mail af 21. november 2019 fra Morsø Spildevand til Morsø Kommune oplyste selskabet således bl.a. følgende:

”Vedhæftet er foreløbig hvad vi har opdaget af vejvand fra A26 tilsluttet Morsø Spildevand A/S.

Efter loven skal MS opkræve 0,12 m³/år variabelt vandafledningsbidrag fra statsveje. Og det sættes i værk nu, med krav bagud, efter reglerne om kravets forældelse.

Det afvandede areal bør optages i spildevandsplanen.

Det har hidtil været svært at få Vejdirektoratet til at forholde sig til sin afvanding af hovedvej 26 over Mors. Det kunne der eventuelt ske et skred i med det her. Og der kunne korrekt myndighedsprocedure være, at bede Vejdirektoratet fremvise sine udleder- og medbenyttertilladelser, med tegning af det vejareal, den enkelte tilladelse afvander. Der er den mulighed, at tilladelserne kan fremgå af landvæsensret. A26 er anlagt ca. 1975-77, hvor der både var igangværende landvæsensret, og MBL for ny afvanding, der blev søgt om, efter 1. januar 1974.

Den anden halvdel af vejen vedhæftet, virker også afvandet til MSs regnvandsledning. Der er gravet et hul ned ved brønd på R-ledning. Og det ligner noget, hvor nogen egenmægtigt har lavet noget, fordi det har været ”nemt” . [...] Så der er den mulighed, at der er lavet noget, som VD rent faktisk ikke har haft mulighed for at kende til. Det bliver undersøgt nærmere.”

Ved mail af 18. december 2019 rettede Morsø Kommune henvendelse til Vejdirektoratet i anledning af Morsø Spildevands oplysninger til kommunen om afledning af vejvand fra Vejstrækningen til selskabets spildevandsanlæg. Af mailen fremgår bl.a.:

”Morsø Forsyning A/S har på vegne af spildevandsforsyningsselskabet Morsø Spildevand A/S kontaktet Morsø Kommune i for-

bindelse med hovedvej 26s vejafvanding vest for Grønningen ved Øster Jølby.

Morsø Forsyning oplyser, at afvandingskonstruktionen afleder vejvandet til brønd 719R573 i Morsø Spildevand A/S's ledningsanlæg. Jeg kan bekræfte, at nævnte brønd er spildevandsteknisk anlæg, regnvandsledning, tilhørende Morsø Spildevand A/S. Regnvandsudledningen foregår til Solbjerg å via udløb 719U614, der ligesom regnvandsledningen er optaget i kommunens spildevandsplan.

Vejdirektoratets anlæg for afledning af vejvand fra hovedlandevejen er en vejafvandingskonstruktion. Det har Vejdirektorat tidligere bekræftet overfor Morsø Kommune i en sag om dræntilslutning til vejafvandingen, se mail nedenfor (journal.nr. 17/06629).

Med hensyn til påvisning og nærmere afgrænsning af afledningen af vejvand til Morsø Spildevands ledningsanlæg, må jeg henvise til Morsø Spildevand A/S, men jeg kan forstå, at Vejdirektoratet og Morsø Spildevand har forskellig opfattelse af de faktiske forhold.

Ønsker Vejdirektoratet at ændre sin udledning af vejvand, skal man henvende sig til Morsø Kommune, der er miljø- og vandløbsmyndighed. Det skal dog oplyses, at bunden på lokaliteten ifølge vores erfaringer er hævet havbund og næppe er nedsivningseget, da marken, hvor brønd 719R573 er placeret, er om-drænet 1983. Marken, hvor brønd 719R573 er placeret, dyrkes og er i privat eje.”

Ved mail af 18. december 2019 indkaldte Morsø Kommune Vejdirektoratet og Morsø Spildevand til møde den 29. januar 2020 med henblik på afklaring af de faktuelle forhold vedrørende vejafvandingen fra Vejstrækningen.

Den 19. december 2019 foretog Morsø Kommune på egen hånd og uden deltagelse fra parterne en besigtigelse området omkring vejstrækningen.

Morsø Spildevand afgav ved mail af 30. december 2019 bemærkninger til forslaget til Spildevandsplan 2019. Af mailen fremgår bl.a.:

” Ud over vore egne, er der vist ikke mange rettelser til SP.

...

A26.

Vejdirektoratet afleder vand til den regnvandsledning MS lige har søgt ny udledningstilladelse for fra Ballevænget gl renseanlægs grund. Uden at tage vejvandet med i ansøgningen. Person 2 opda- gede nemlig, at vejvandet var tilsluttet.

Vidne 1 bliver nødt til at bekræfte, at regnvandsledningen derude er en sådan. Men måske vi også skal præcisere i udklippet bølgepap i spildevandsplanen, at det er sådan. Og nævne, at MSs udled- ningstilladelse vil skulle revideres, når mængden af tilledt vejvand, er nærmere udredt af Vejdirektoratet. Om vejvandet så skal kobles af, eller det vil skulle indgå i en endelige regnvands-løsning for Øster Jølby, sammen med drænvand, åbning af vand-løb mv, kan vi nok ikke sige så meget om lige nu. Andet end MS nok ikke er indstillet på at modtage, transportere og have udled-ningstilladelse for vejvandet, uden betaling.”

Ved mail af 6. januar 2020 til Vejdirektoratet og Morsø Spildevand oplyste Mor-sø Kommune bl.a.:

”Morsø Spildevand og Vejdirektoratet er uenige i, om der ledes vand fra vejgrøft til spildevandsbrønd ved hovedvej 26 omkring Øster Jølby.

Den 19. december 2019 tog jeg på tilsyn for ved selvsyn at konsta- tere om brønd 718F023 og/eller 719R573 modtager vejvand. Jeg har vedlagt ”Tillsynsnotat_19.12.2019” , hvor jeg konkluderer, at der er tilledning af vand fra vejgrøft til brønd 718F023.

Så vidt jeg kan se indeholder dokument ”72_N-46_indskannet” fra Vejdirektoratet ikke tilladelser til vejafvanding, men alene servi- tutter og deklarationer som angår kloakledning, naturgasledning, vandboring (grundvand ikke dræn/vejevand), byggehøjder og af- lysning af servitutter vedr. byggehøjde.

Kommunen har ingen oplysning om en eventuel tilladelse til vejafvanding af hovedvej 26 på strækningen givet efter Vandløbs- loven hverken i nyere tid eller i forbindelse med anlæggelsen af vejen.”

Den 3. marts 2020 vedtog kommunalbestyrelsen i Morsø Kommune den nye spildevandsplan for kommunen, Spildevandsplan 2019. Vejstrækningen var i den endelige spildevandsplan omfattet oplandsskemaet for Øster Jølby som opland ”719-VD” og blev således omfattet af spildevandsplanen.

Den 18. marts 2022 meddelte Morsø Kommune i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1, udledningstilladelse til Morsø Spildevand til udledning af tag- og overfladevand via regnvandsbassin ved udløbs nr. 719U001 til Solbjerg Å. Af tilladelsen fremgår, at vandet skal ledes til Solbjerg Å gennem ledningsnet, således at overfladevand fra bl.a. kloakopland 719-VD ledes til regnvandsbassin. Afgørelsen havde forinden været i høring ved Morsø Spildevand.

Ved mail af 6. juli 2022 beklagede Morsø Kommune over for Vejdirektoratet, at direktoratet ved en fejl ikke var blevet partshørt i forbindelse med udarbejdelsen af tilladelsen til Morsø Spildevand til udledning af tag- og overfladevand via regnvandsbassin til Solbjerg Å og landzonetilladelse til regnvandsbassin. Kommunen gav med frist den 5. august 2022 Vejdirektoratet mulighed for at afgive bemærkninger til tilladelsen.

Forklaringer

Vidne 2, Vidne 3, Vidne 1 og Vidne 4 har afgivet forklaring.

Vidne 2 har forklaret, at han er uddannet civilingeniør. Han er ansat som senioringeniør i Morsø Spildevand, hvor han har arbejdet, siden selskabet blev stiftet i 2010. Han blev bekendt med, at vejvandet fra den omhandlede strækning på A26 bliver afledt til Morsø Spildevands anlæg i 2019 i forbindelse med etableringen af et nyt regnvandsbassin ved Øster Jølby. Der løber regnvand fra statsvejen ned i selskabets regnvandsledning med udløb i Solbjerg Å. Regnvandsledningen er en del af Morsø Spildevands spildevandstekniske anlæg. Området omkring Øster Jølby er underlagt EU-retlig regulering, hvilket bl.a. betyder, at spildevand og regnvand skal adskilles.

Morsø Spildevand besigtiger kun spildevandsanlæggene, herunder regnvandsledninger, hvis der konkret er anledning til det. Det er kun nødvendigt at tage på besigtigelse, hvis der er problemer. Regnvandsledningen, som denne sag handler om, er selvrensende, og der har ikke været problemer med ledningen, så Morsø Spildevand har ikke tidligere haft grund til at undersøge området eller regnvandsledningen. Morsø Spildevand opfordrede Vejdirektoratet til at komme ud og se området, hvilket Vejdirektoratet afslog. Vejdirektoratets jurist henviste først til, at vejvandet fordampede fra vejen. Herefter anførte hun, at vandet nedsivede langs asfalten, hvilket heller ikke kan lade sig gøre.

Morsø Spildevand har flere gange opfordret Vejdirektoratet til at oplyse, hvilke tilladelser der gælder for statsvejens afvanding i området. Vejdirektoratet har ikke svaret på dette, og Morsø Spildevand har derfor selv forsøgt at finde svar på, om der er vandløbskendelser for området. Det har dog ikke været muligt at fremsøge noget.

Morsø Spildevand har foretaget en opmåling af det afgiftspligtige vejareal. Vejbidraget skal beregnes ud fra målene mellem skelgrænserne på hver side af det vejstykke, hvor vejvandet bliver afledt til Morsø Spildevands regnvandsledning. Det vil føre til et forkert resultat, hvis man beregner vejbidraget ud fra vejens asfaltareal alene, idet den faktiske vandmængde, som på årsbasis rammer arealet, er betydelig større end den fastlagte vandmængde i spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10, på 0,12 m³. Dette kan man se ud fra oplysningerne om gennemsnitlig årlig landsnedbør.

Grøfterne ved vejstrækningen i Sundby, som omtales i Vejdirektoratets mail af 21. december 2018 til Morsø Kommune, ser efter hans opfattelse ud på samme måde som grøfterne ved vejstrækningen i nærværende sag ved Øster Jølby.

Rørføringerne under vejen er tiltænkt spildevandshåndtering. Han tror, at der kan være andre strækninger på hovedvej A26, herunder muligvis ved Sundby, som ligeledes afvander til Morsø Spildevands anlæg. Det er dog ikke noget, Morsø Spildevand har forsket nærmere i. Han har kendskab til en gammel sag, hvor der var forhandlinger med det tidligere Viborg Amt om betaling af vejbidrag for en vejstrækning, som i dag har status som statsvej. De faktiske forhold i området for den sag er ham bekendt de samme som før i tiden, og der vil der-for muligvis være grundlag for at opkræve vejbidrag. Det vil skulle undersøges nærmere, om der er andre strækninger, hvor der skal opkræves vejbidrag. Hvis det viser sig, at der er lignende sager, hvor vejvand fra statsveje afledes til Morsø Spildevands anlæg, vil det være en beslutning for selskabets bestyrelse, hvad der skal ske.

Vidne 3 har forklaret, at han er uddannet civilingeniør med speciale i miljøteknik. Han har tidligere arbejdet som bl.a. afvandingsingeniør og kloakingeniør i flere kommuner og ved COWI Aarhus. I 2018 blev han ansat som projektleder i Vejdirektoratet med ansvar for betalingen af statslige vejbidrag til forsyningsselskaber. For nogle år tilbage igangsatte Vejdirektoratet en landsdækkende undersøgelse af de vejstrækninger, hvor der historisk set var blevet – og på daværende tidspunkt blev – betalt vejbidrag. Hovedformålet med projektet var at sikre, at Vejdirektoratet kun betalte korrekte bidrag. Vejstrækningen på A26 ud for Øster Jølby var ikke en del af denne øvelse, idet lokaliteten stod som ikke-afgiftspligtig. Da Morsø Spildevand kontaktede Vejdirektoratet om strækningen på A26, blev han koblet på sagen, fordi alle henvendelser til Vejdirektoratet vedrørende betaling af vejbidrag tilgår ham qua hans projektledelse på området.

Afvanding af statsveje skal overholde fire hovedkriterier. Det første og vigtigste kriterie vedrører trafiksikkerheden. Vejvandet skal afledes fra kørebanen med henblik på sikker afvikling af trafikken. Det næste kriterie drejer sig om vejkonstruktionens holdbarhed. Jo mere tør konstruktionen er, jo længere holdbarhed

har den. Det tredje punkt relaterer sig til overholdelsen af vandløbslovens regler, idet anlæg af en vej skal tilrettelægges, så de bestående afvandingsforhold bevares, ligesom der skal sikres nye afvandingsmuligheder. Endelig skal vejens afvanding planlægges på en sådan måde, at miljøbeskyttelseslovens krav til bortledning og afskaffelse af spildevand overholdes.

Vejvand afledes efter to principper. Enten sker afledningen ved kantopsamling, hvorved vandet opsamles ved kantsten via en rist eller lignende, hvorefter det afledes til et regnvandsbassin med efterfølgende udledning til recipient i form af vandløb eller hav. Denne afvandingsform kræver en udledningstilladelse fra kommunen. Recipienten kan også være en offentlig kloak. I så fald kræves der tilslutningstilladelse til kloakken. Den anden mulighed for vejafvanding er, at afledningen sker ved nedsivning uden kantopsamling. I disse tilfælde løber vejvandet fra kørebanen til rabatten, hvor det nedsiver i jorden. Kun 5 procent af statsvejene er anlagt med kantopsamling og afledning til et offentligt kloak-anlæg. På vejstrækningen i den foreliggende sag nedsiver vejvandet i den 3 meter brede skillerabat eller i dæmningen. Vejen er ikke kloakeret med rør.

Tegningen på ekstraktens side 173 kan dateres tilbage til vejens anlæg i 1970'erne. Når Vejdirektoratet skal vurdere afvandingsforholdene for en ældre vejstrækning, undersøger de alt tilgængeligt materiale, herunder oprindelige tegninger, Google Maps-udsnit og andre dokumenter, som kan være med til at belyse forholdene. Tegningen over vejstrækningen på A26 indeholder ikke en egentlig afvandingsplan. Der er heller ikke grøftesignaturer på tegningen, hvilket tyder på, at grøfterne ikke er anlagt som en del af vejens konstruktion eller afvanding. Grøfterne er formentlig opstået over tid som følge af vandtilførslen fra det store opland til arealet. Hvis der havde været grøftesignaturer på tegningen, havde det været mere sandsynligt, at grøfterne og vejen blev etableret sammen.

Vejdirektoratet afhøvler løbende rabatten og etablerer punktudledninger til dæmningen. Begge dele sker udelukkende af hensyn til trafiksikkerheden. Hvis bevoksningen i rabatten bliver for høj, skal rabatten høvles ned, så vandet ikke bliver standset af bevoksningen og løber tilbage på kørebanen. I tilfælde af rabatskader kan jorden samle sig på en sådan måde, at det er nødvendigt at skabe punktudledning til dæmningen, så vandet fortsat kan løbe ned over dæmningen, når rabatten er vandmættet.

Der sker aldrig 100 procents nedsivning af alt vejvandet. Det kan ikke lade sig gøre. Normalt regner man med en nedsivningsfaktor på 90 procent, og det er således forventeligt, at ca. 10 procent af vejvandet afstrømmer. Geologien for et område har stor betydning for, hvor stor nedsivningsevne jorden har. Temperaturforhold har ligeledes betydning for jordens nedsivningsevne, og muligheden

for nedsivning vil variere alt efter de konkrete geologiske forhold på et givent tidspunkt.

Det er ham, der har sat den blå markering på figur 1 i Vejdirektoratets notat om "Afvanding af statsveje og af A26 ud for Øster Jølby". Markeringen viser dybdepunktet i grøften ved regnvandsledningen. Vejstrækningen er omgivet af et opland på ca. 80 hektar, som afleder vand ned mod vejen. Vejen "spærrer" for oplandsvandet, og det er derfor nødvendigt med et dybdepunkt med rørføring, som kan opsamle dette vand. Dimensioneringen af rørføringen under statsvejen er foretaget i henhold til kravene i vandløbsloven. På baggrund af oplandets størrelse vil der skulle dimensioneres ud fra en vandmængde på 240 liter i se-kundet. Det er ikke vandmængden fra statsvejen, som har bestemt dimensioneringen af vandløbsunderføringen.

Der er ikke en lineær sammenhæng mellem den årlige gennemsnitlige nedbørsmængde på landsplan og nedsivningsevnen i et lokalområde. Jordens nedsivningsevne afhænger konkret af de geologiske forhold på stedet. Faktorer som temperatur, mængden af regnskyl og regnskyllenes længde er afgørende, og det er meget lokalt bestemt, hvor meget vand der kan nå at nedsive. Hvis beregningerne skal være retvisende, skal det derfor altid ske på baggrund af lokale geologiske gennemsnit.

Han har ikke kendskab til, at Vejdirektoratet ikke skulle have reageret på Morsø Spildevands forespørgsler. Han har selv ad to omgange fremsendt kortmateriale til på ekstraktens side 173, som var det materiale, Vejdirektoratet var i besiddelse af.

Når Vejdirektoratet bliver mødt med krav om vejbidrag, anmoder direktoratet om en brøndrapport for at få så godt et billede som muligt af de konkrete forhold på stedet. Brøndrapporten for brøndnummer 719R573 indeholder en oversigt, som svarer til dybdepunktet på figur 1 i Vejdirektoratets notat om "Afvanding af statsveje og af A26 ud for Øster Jølby".

Han har været med til at foretage Vejdirektoratets beregning af det mulige bidragspligtige areal på vejstrækningen ud for Øster Jølby. Beregningen tager udgangspunkt i ordlyden af betalingsbestemmelsen i spildevandsbetalingsloven, og udregningen er foretaget på baggrund af størrelsen af asfaltarealet sammenholdt med de delvist befæstede arealer på strækningen, og den del af det befæstede areal, som løber nedad og dermed kan aflede vand mod grøften. Dele af det befæstede areal på vejstrækningen går opad mod grøften og kan således fysisk ikke aflede vand til grøften.

Notatet om "Afvanding af statsveje og af A26 ud for Øster Jølby" tager udgangspunkt i et asfalteret vejareal på strækningen på 15.000 m². Beregninger

viser, at der i områder med de dårligste nedsivningsforhold vil være behov for et ubefæstet areal på 3.000 m² til at nedsive regnvandet fra et befæstet areal på 15.000 m². Til sammenligning udgør det befæstede areal på vejstrækningen i den foreliggende sag kun 10.000 m², og der er tilknyttet et ubefæstet areal på 33.000 m² svarende til rabatten og dæmningen. Dette svarer til en faktor 10 i forhold til det skønnede arealbehov ved de dårligste nedsivningsforhold. Det kan derfor ikke være ret meget vejvand, som afledes til grøften og Morsø Spildevands regnvandsledning.

Vejdirektoratet vedligeholder grøfterne langs vejstrækningen af hensyn til trafikikkerheden. Hvis grøfterne ikke bliver vedligeholdet, vil oplandsvandet, som afledes til grøften, komme til at stå op ad siden på dæmningen, hvilket vil svække dæmningsens holdbarhed og vejens konstruktion.

Vidne 1 har forklaret, at hun er uddannet biolog og er ansat i Morsø Kommune med ansvar for kommunens myndighedsarbejde i relation til vandløbsloven. I 2019 optog Morsø Kommune vejstykket A26 ud for Øster Jølby i kommunens Spildevandsplan 2019. Hendes rolle bestod i den forbindelse i at afdække de faktiske forhold i området, herunder vurdere oplandets og vejstrækningens afvanding. Hun blev gjort opmærksom på den mulige afvanding fra statsvejen af nogen i kommunen. Hun fik oplyst, at der muligvis løb vejvand i spildevandsforsyningens regnvandsledning under vejen.

I december 2019 indkaldte hun Vejdirektoratet og Morsø Spildevand til et møde i januar 2020. Hun indkaldte til mødet, fordi det er hendes erfaring, at der i sager, hvor to parter er uenige om de faktuelle forhold, let kan opstå misforståelser, som fører til, at parterne taler forbi hinanden. Det er derfor vigtigt at få fastlagt de faktiske omstændigheder sammen med parterne.

Hun foretog selv en besigtigelse af området den 19. december 2019, og hun udfærdigede et notat om sine observationer. Hun havde sin ”vejmand” fra kommunen med under besigtigelsen. Formålet var at danne et umiddelbart indtryk af området og vejstrækningen. Hun og kollegaen konstaterede, at der løb vejvand til brønden. Senere aflyste hun mødet med parterne, fordi Vejdirektoratet klart gav udtryk for, at der ikke var behov for en besigtigelse.

Den 15. og 16. januar 2020 deltog hun i en besigtigelse sammen med Morsø Spildevand. Det var Morsø Spildevand, som inviterede kommunen til at se nærmere på forholdene. Formålet var at få kortlagt, om vejvandet tilløb spildevandsanlægget. Hun var til stede som vandløbsmyndighed. Det blev konstateret, at noget af vandet fra vejbanen endte i vejgrøften, hvorfra det blev ført videre til spildevandsanlægget. Hun inviterede ikke Vejdirektoratet med på besigtigelsen med Morsø Spildevand. Hun tror, at grunden til dette var, at Vejdirektoratet tidligere havde virket fuldstændig uinteresset i sagen, og at hun

derfor tænkte, at Vejdirektoratet ikke ønskede at deltage i besigtigelsen. Hun har ikke været på andre besigtigelser i området sammen med Morsø Spildevand.

I juli 2020 foretog hun en udredning vedrørende vejafvandingen fra A26 ud for Øster Jølby. Hun tog i den forbindelse stilling til vejvandets ret til at løbe i Morsø Spildevands anlæg. Hun baserede sin vurdering ud fra de historiske forhold i området. Når de oprindelige forhold skal belyses til brug for en udredning af vejafvandingen for et givent område, gennemgår man alle tilgængelige dokumenter. Kommunen har pligt til at foretage sådanne udredninger, fordi kommunen som vandløbsmyndighed skal fastlægge, hvem der har rettigheder og forpligtelser efter vandløbsloven.

Hvis der ikke foreligger en afgørelse vedrørende en grøfts retlige status, må man se på alle omstændigheder for at kunne fastlægge dens karakter. I forhold til grøfterne langs vejstrækningen i den foreliggende sag, vil hun mene, at grøfterne hører til det vejtekniske anlæg. Det kan dog sagtens være, at der også er oplandsvand, som har ret til at dræne til grøften.

Der har tidligere været en sag i kommunen, hvor en privat grundejer søgte om tilladelse til at dræne til grøften ved A26 ved Sundby, hvilket Vejdirektoratet afslog med henvisning til, at grøften tjente til vejens afvanding. Det er derfor hendes opfattelse, at Vejdirektoratet mener, at det er Vejdirektoratets grøft. Hun har ikke kendskab til, at der er forskel på grøfterne ved vejstrækningen ud for Sundby og grøfterne ved strækningen ud for Øster Jølby. Der kan ikke være tvivl om, at noget af vandet i grøfterne i den foreliggende sag stammer fra oplandet.

Hun har ikke taget stilling til, om grøfterne langs A26 ud for Øster Jølby har karakter af vandløb eller vejtekniske anlæg. Hun har alene taget stilling til, at vejvandet har krav på at løbe i det spildevandstekniske anlæg.

Vidne 4 har forklaret, at han er uddannet civilingeniør med speciale i miljøteknik. Fra februar 2007 til marts 2020 var han ansat som miljøsagsbehandler i Morsø Kommune. Han beskæftigede sig her med kommunens spildevandshåndtering og -planlægning og var således involveret i arbejdet med revision af kommunens Spildevandsplan 2019. Processen blev for alvor sat i gang i 2017. Der blev nedsat en arbejdsgruppe med deltagelse af repræsentanter fra kommunen og spildevandsforsyningen. Der skulle vedtages en ny spildevandsplan, fordi den gamle plan var af ældre dato og kaldte på en revision. Kommunen var naturligt i tæt dialog med spildevandsselskabet, som drev spildevandsanlægget og kendte de praktiske forhold i området godt. Der var dog ikke tvivl om, at myndighedsudøvelsen i sagen lå hos kommunen.

Hovedvej A26 kom med i Spildevandsplan 2019 lidt ved en tilfældighed. Forud for revisionen af spildevandsplanen havde der været en proces vedrørende spildevandshåndteringen ved Øster Jølby. Der blev i den forbindelse foretaget en kortlægning af forholdene i området, og Morsø Spildevand opdagede, at vejvandet på strækningen blev tilledt spildevandsanlægget. Morsø Spildevand gjorde af flere omgange kommunens sagsbehandlere opmærksomme på situationen. Det interesserede kommunen, som i sidste ende skulle meddele udledningstilladelse. I starten var der nogle tvivlsspørgsmål i forhold til, om vejen afvandede til spildevandsanlægget, men i takt med sagens forløb blev det klart, at dette rent faktisk var tilfældet.

Det var normalt, at kommunen løbende inddrog nye forhold i spildevandsplanen i takt med, at kommunen blev bekendt med disse. Der kunne således sagskens blive medtaget punkter i planen, som ikke havde været med i udkastet. Han kunne godt have tænkt sig, at den omhandlede vejstrækning på A26 havde været med i det oprindelige udkast til Spildevandsplan 2019. Hvis der efter vedtagelsen af en spildevandsplan viste sig forhold, som kommunen mente skulle omfattes af planen, foretog kommunen normalt enten en ny høring, eller også hørte man blot den berørte part, inden tillægget blev vedtaget. Morsø Kommune var bekendt med uenigheden mellem Vejdirektoratet og Morsø Spildevand om afledningen af vejvand fra A26 ud for Øster Jølby til spildevandsanlægget, men det var kommunens vurdering, at der var tilstrækkeligt grundlag for at optage vejstrækningen i spildevandsplanen. Det var tilstrækkeligt godtgjort, at der blev tilledt vejvand til anlægget. Man kunne godt have hørt Vejdirektoratet, men kommunen skønnede, at en høring ikke ville føre noget med sig, og at kommunen ud fra oplysningerne om de faktiske forhold i området ville optage vejstrækningen i spildevandsplanen uanset hvad.

Foreholdt, at Vidne 2 i mail af 21. november 2019 anførte, at "[d]et afvandede areal bør optages i spildevandsplanen" har han forklaret, at det suverænt henhørte under kommunens afgørelseskompetence, om området skulle optages i planen.

Retsgrundlaget

1. De gældende regler

Reglerne om spildevandsselskabers adgang til at opkræve betaling for håndtering af spildevand fremgår af spildevandsbetalingsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1775 af 2. september 2021 om betalingsregler for spildevandsforsynings-selskaber mv.

Retten til at opkræve vejbidrag for statsveje følger af spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10 og 12, som har følgende ordlyd:

”*Stk. 10.* For statsveje fastsættes med udgangspunkt i kubikmetertaksten, jf. stk. 4, et årligt vejbidrag beregnet ud fra en vandmængde på 0,12 m³ vand pr. m² areal, hvorfra spildevandet tilledes til et spildevandsforsyningsselskab. Hvis vandafledningsbidraget er opdelt i en fast og en variabel del, jf. stk. 7, betaler statsveje alene den variable del af bidraget beregnet ud fra den i stk. 7 nævnte variable kubikmetertakst.

...

Stk. 12. Vandafledningsbidrag og vejbidrag betales fra det tidspunkt, hvor en ejendom tilsluttes spildevandsforsyningsselskabets anlæg. Hvis der ikke er tale om en permanent fysisk tilslutning til et spildevandsforsyningsselskabets anlæg, betales vandafledningsbidraget fra det tidspunkt, hvor afledningen til spildevandsforsyningsselskabets anlæg begyndes.”

Miljøbeskyttelsesloven, lovbekendtgørelse nr. 928 af 28. juni 2024 om miljøbeskyttelse, indeholder bl.a. regler om udstedelse af tilladelse til udledning af spildevand, herunder tilladelse til at tilslutte spildevand til spildevandsanlæg. Miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1, 3 og 4, har således følgende ordlyd:

”[Stk. 1] Kommunalbestyrelsen giver tilladelse til, at spildevand tilføres vandløb, søer eller havet, jf. dog stk. 2.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen giver tilladelse til tilslutning af spildevand til anlæg, der tilhører spildevandsforsyningsselskaber omfattet af § 2, stk. 1, i lov om vandsektorens organisering og økonomiske forhold, samt dertil hørende udløbsledninger under overholdelse af tilladelsen i stk. 1.

Stk. 4. Der er tilslutningspligt for ejendomme, når stikledning er ført frem til grundgrænsen. Kommunalbestyrelsen afgør, hvornår den fysiske tilslutning skal være gennemført. Kommunalbestyrelsens afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.”

Foruden reglerne om udlednings- og tilslutningstilladelser i § 28, følger det af miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 1, nr. 3, at der kan gives tilladelse til afledning af spildevand til undergrunden, såkaldt nedsivningstilladelse.

Definitionen af ”spildevand” fremgår af Spildevandsbekendtgørelsens § 3, jf. bekendtgørelse nr. 532 af 27. maj 2024:

”I denne bekendtgørelse forstås ved:

- 1) Spildevand: Alt vand, der afledes fra beboelse, virksomheder, øvrig bebyggelse og befæstede arealer.
- 2) Husspildevand: Spildevand fra husholdninger, herunder afløb fra vandklosetter.
- 3) Tag- og overfladevand: Regnvand fra tagarealer og andre helt eller delvist befæstede arealer, herunder jernbaner, såfremt det ikke indeholder andre stoffer, end hvad der sædvanligt tilføres regnvand i forbindelse med afstrømning fra sådanne arealer eller har en væsentlig anden sammensætning.”

2. Reglernes forhistorie

Reglerne for spildevandshåndtering, herunder opnåelse af udledningstilladelse og fordeling af udgifter til spildevandshåndtering, blev oprindeligt behandlet i samme lov, jf. således lov nr. 214 af 11. april 1949, vandløbsloven.

Med vedtagelsen i 1973 af den første miljøbeskyttelseslov, lov nr. 372 af 13. juni 1973, blev en del af spildevandsområdet, herunder udledningstilladelser og fordeling af udgifter til spildevandshåndtering, udskilt fra vandløbsloven. Miljøbeskyttelsesloven fra 1973 blev sidenhen erstattet af den nugældende miljøbeskyttelseslov, som blev vedtaget ved lov nr. 358 af 6. juni 1991 (nugældende lovbekendtgørelse nr. 928 af 28. juni 2024).

Området for betaling for udledning spildevand blev i 1987 udskilt i en ny lov, spildevandsbetalingsloven, jf. lov nr. 863 af 23. december 1987, som i § 2, stk. 5, jf. stk. 1 og 2, indeholdt den første regulering af statsvejsbidrag:

”§ 2. Tilslutningsbidraget fastsættes som et engangsbeløb, der forfalder, når ejendommen tilsluttes eller kan tilsluttes spildevandsanlægget. Bidragets størrelse fastsættes i den enkelte kommune med samme beløb for hver boligenhed. For erhvervsejendomme fastsættes bidragets størrelse i forhold til den afledningsret, der tillægges erhvervsejendommen ud fra dens grundareal og udnyttelse. For stats- og amtskommunale vejarealer fastsættes bidragets størrelse i forhold til den afledningsret, der tillægges arealet ud fra dets størrelse. Afledningsretten udgør mindst 0,25 m³ pr. m² pr. år.

Stk. 2. De årlige bidrag til anlæg og drift kan kun opkræves fra ejendomme, der er tilsluttet spildevandsanlægget.

...

Stk. 5. For stats- og amtskommunale veje fastsættes det årlige bidrag til anlæg efter stk. 2 i forhold til den afledningsret, der er tillagt vejarealet efter stk. 1. Der opkræves ikke driftsbidrag for veje.”

Efter det lovforslag om en ny spildevandsbetalingslov, der blev fremsat for Folketinget den 5. november 1987, lovforslag nr. L 62 af 5. november 1987 (Folketingstidende 1987-88, spalte 1329) skulle der ikke betales bidrag for veje. Lovforslaget er udarbejdet på baggrund af bl.a. Betænkning nr. 1/1986 fra Miljøstyrelsen om betalingsvedtægter.

Af de almindelige bemærkninger til lovforslaget fremgår bl.a.:

”Spørgsmålet om vejes bidrag var genstand for en omfattende debat i udvalget. Hidtil har der i kommunernes tilskud indgået en vis betaling for tilslutning af vejene til kloaknettet. Tilsvarende har der været betalt bidrag for stats- og amtskommunale veje. Lovforslaget friholder samtlige veje for bidrag. For dette taler, at vejene har en almen interesse for en kommunes befolkning og erhvervs-liv, og at vejenes bidrag derfor bør indgå som en naturlig del af bolig- og erhvervsbidragene. Herved opnås en administrativ forenkling.”

Af de specielle bemærkninger til lovforslagets § 2 fremgår bl.a.:

”Tilslutningsbidrag kan opkræves fra det tidspunkt, hvor der foreligger mulighed for fysisk tilslutning af den pågældende ejendom, dvs. at der kan føres stik fra ejendommen (herunder ubebyggede grunde) til kloaknettet. De årlige bidrag kan kun opkræves for ejendomme, der er tilsluttet ordningen.”

Under lovarbejdet blev der stillet ændringsforslag til lovforslagets § 2, ændringsforslag nr. 1-4, således at veje ikke var undtaget fra at betale bidrag. Af betænkningen over lovforslaget (Folketingstidende 1987-88, spalte 236-237) fremgår af bemærkningerne til ændringsforslaget bl.a.:

”Spørgsmålet om vejbidrag er aktuelt i de tilfælde, hvor afstrømningen fra vejarealet er tilsluttet offentlig kloak.

For at sikre, at veje, pladser og lign. bidrager til de offentlige spildevandsanlæg i lighed med de øvrige tilsluttede brugere, foreslås det, at der indføres bestemmelser om vejes bidrag til spildevandsanlæggene.

For at skabe grundlag for en enkel administration foreslås det at opdele vejene efter ejerforhold.

For stats-, og amtskommunale veje foreslås det at skabe en bi-dragsfastsættelse i lighed med, principperne for bolig- og erhvervsvirksomheder, da disse vejarealer er små og veldefinerede.

...

Det antages normalt, at tilledningen af vejvand til kloakkerne indebærer en forøgelse af anlægsudgifterne til kloakledningerne på op til 8 pct. Kommunerne kan efter et faktisk skøn vurdere, hvilken procent af anlægsudgifterne kloakledningerne udgør i den enkelte kommune, og herudfra fastsætte kommunens vejbidrag, der maksimalt må udgøre 8 pct. af de samlede anlægsudgifter til kloakledningsanlæggene, herunder de udgifter, der vil være til opstuvningsbassiner samt rensning af regnvand og overløb fra overløbsbygværker.

På grund af at vejvandets mængde er vanskelig at måle og ofte afledes direkte til recipient, bør der ikke betales driftsbidrag”

Ved lov nr. 342 af 17. maj 2000 blev spildevandsbetalingslovens § 2 nyaffattet, og bestemmelsen om vejbidrag blev videreført i stk. 9 i den nye bestemmelse i spildevandsbetalingslovens § 2a. Ved denne lovændring blev der også indsat en ny bestemmelse i stk. 11, som indholdsmæssigt videreførte den tidligere bestemmelse i § 2, stk. 2, idet der også – om en præcisering – blev medtaget en bestemmelse om fra hvilket tidspunkt, der kan kræves betaling, når der ikke er tale om en permanent fysisk tilslutning til spildevandsanlæg.

De foreslåede bestemmelser havde følgende ordlyd:

” *Stk. 9.* For statsveje og amtskommunale veje fastsættes med udgangspunkt i kubikmetertaksten, jf. stk. 3, et årligt vejbidrag beregnet ud fra en vandmængde på 0,12 m³ vand pr. m² areal, hvorfra spildevandet tilledes til det offentlige spildevandsanlæg. Hvis vandaflædningsbidraget er opdelt i en fast og en variabel del, jf. stk. 6, betaler statsveje og amtskommunale veje alene den variable del af bidraget beregnet ud fra den i stk. 6 nævnte variable kubikmetertakst.

...

Stk. 11. Vandaflædningsbidrag og vejbidrag betales fra det tidspunkt, hvor en ejendom tilsluttes det offentlige spildevandsanlæg.

Hvis der ikke er tale om en permanent fysisk tilslutning til det offentlige spildevandsanlæg, betales vandafledningsbidraget fra det tidspunkt, hvor afledningen til det offentlige spildevandsanlæg begyndes.”

Af de specielle bemærkningerne til § 2a, jf. LFF nr. 182 af 3. februar 2000, fremgår bl.a. følgende:

”Til nr. 5

Der foreslås indsat to nye bestemmelser, der samlet regulerer kommunalbestyrelsens opkrævning af det årlige vandafledningsbidrag.

Forslaget til § 2 a indeholder bestemmelser, der foreslås indført som følge af anbefalinger fra Vandafledningsbidragsudvalget, og bestemmelser, der videreføres stort set uforandret fra den gældende lov.

Med forslaget til § 2 a, stk. 1, fastlægges lovens hovedregel for betaling af vandafledningsbidrag. Der skal således betales vandafledningsbidrag for alt spildevand og vand, der tilledes det offentlige spildevandsanlæg. Forslaget er en videreførelse af lovens forudsatte udgangspunkt fra hovedlovens vedtagelse i 1987.

Med bestemmelsen præciseres endvidere i overensstemmelse med den gældende praksis på området, at der betales for alt vand, der tilledes til det offentlige spildevandsanlæg, også selvom tilledningen af vandet sker, uden at der er tale om en permanent fysisk tilslutning, og uden at der nødvendigvis har været tale om et forbrug af vandforsyningsvand. Et eksempel på denne form for tilledning kan være en midlertidige afværgepumpning af forurenede grundvand.

Loven har ikke tidligere indeholdt regulering af spørgsmålet om tilledning af vand uden fysisk tilslutning. I overensstemmelse med princippet “forureneren betaler” har det dog fra hovedlovens vedtagelse i 1987 været lovens forudsatte udgangspunkt, at der skulle betales for alt vand, der tilledes det offentlige spildevandsanlæg.

...

Forslaget til § 2 a, stk. 9, er en videreførelse af den gældende lovs § 2, stk. 5, med præcisering af, at der ved beregningen af vejbidraget for stats- og amtskommunale veje anvendes den variable kubik-

metertakst nævnt i stk. 6, jf. forslaget til § 3, stk. 1. Endvidere præciseres det, at der kun betales den variable del af bidraget, hvis vandafledningsbidraget er opdelt i en fast og en variabel del.

Forslaget til § 2 a, stk. 10, er en videreførelse af gældende lovs § 2, stk. 7. Dog er bidraget, der opkræves for kommunale og private veje, benævnt vejbidrag i overensstemmelse med den administrative praksis.

Efter gældende lovs § 2, stk. 2, kan vandafledningsbidraget alene opkræves fra ejendomme, der er tilsluttet det offentlige spildevandsanlæg. Tilslutningstidspunktet er herefter normalt det tidligste tidspunkt for påligning af vandafledningsbidrag.

Som konsekvens af, at der nu i loven også medtages regler om betaling for afledning af vand, hvor der ikke er tale om en permanent fysisk tilslutning til det offentlige spildevandsanlæg, foreslås det med forslaget til § 2 a, stk. 10, at reglen ændres i overensstemmelse med den udmøntede praksis på området. Når der ikke er tale om en normal fysisk tilslutning til det offentlige spildevandsanlæg, kan vandafledningsbidraget efter forslaget således først opkræves fra det tidspunkt, hvor afledningen begyndes.”

Det bemærkes i forlængelse heraf, at henvisningen til § 2a, stk. 10, i det sidste afsnit efter landsrettens opfattelse dens placering og indholdet af bemærkningerne reelt må angå § 2a, stk. 11.

Ved lov nr. L 460 af 12. juni 2009 blev stk. 9 og 11 til stk. 10 og 12.

3. Udtalelser fra Miljøstyrelsen og Energistyrelsen

Af Miljøstyrelsens vejledning nr. 3/2001 om Betalingsregler for spildevandsanlæg fremgår bl.a.:

”Lov om betalingsregler for spildevandsanlæg m.v. danner sammen med miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4 og bekendtgørelse nr. 501 af 21. juni 1999 om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4 (spildevandsbekendtgørelsen) den overordnede ramme for regulering af spildevand i Danmark.

...

4 Vandafledningsbidrag

4.1 Lovens princip for opkrævning af vandafledningsbidrag

Efter lovens § 2 a, stk. 1, skal der betales vandafledningsbidrag for alt spildevand og vand, der kan sidestilles med spildevand, når vandet tilledes det offentlige spildevandsanlæg.

...

Der skal endvidere betales vandafledningsbidrag i situationer, hvor der ikke er tale om en permanent tilslutning til det offentlige spildevandsanlæg, men hvor der sker tilledning lejlighedsvis eller i tidsmæssigt afgrænsede perioder. Der kan f.eks. være tale om tilledning fra mobile slagtebusser eller fiskebiler eller ikke permanent tilsluttede afværgepumpninger.

...

6 Vejbidrag

For at sikre at veje, pladser og lignende bidrager til de offentlige spildevandsanlæg i lighed med de øvrige tilsluttede brugere, er der i lovens § 2 a, stk. 9- 10, indført bestemmelser om betaling af vejbidrag.

Der betales ikke tilslutningsbidrag for vejarealer men alene årlige vejbidrag. Der betales ikke vandafledningsbidrag ved siden af vejbidraget.

Vejene er opdelt efter ejerforhold for at skabe grundlag for en enkelt administration.

6.1 Statsveje og amtskommunale veje

Opkrævning af vejbidrag er aktuelt i de tilfælde, hvor afstrømningen fra vejarealet er tilsluttet offentligt spildevandsanlæg og dermed er medtaget i spildevandsplanen.

For stats- og amtskommunale veje beregnes der efter lovens § 2 a, stk. 9, et årligt vejbidrag efter en vandmængde på 0,12 m³ vand pr. m² matrikulært areal, hvorfra spildevandet tilledes det offentlige spildevandsanlæg. Bestemmelsen skal forstås således, at det er det matrikulære areal for den vejstrækning, der er tilsluttet det offentlige spildevandsanlæg, der indgår i beregningen. Der vil derfor i

beregningen indgå arealer, som ikke eller kun delvist afvander til det offentlige spildevandsanlæg.

Bidraget beregnes ud fra den samme kubikmetertakst, som gælder for vandafledningsbidraget.”

Energistyrelsen har den 19. juni 2020 afgivet en vejledende udtalelse med bi-drag fra Miljøstyrelsen vedrørende spørgsmålet om, hvornår der skal opkræves bidrag i henhold til spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10. Af udtalelsen fremgår bl.a.:

”...

I den generelle vejledning nr. 3 fra 2001 om betalingsregler for spildevandsanlæg nævnes reglen i lovens § 2 a, stk. 10, i vejledningens afsnit 6 med bl.a. følgende ordlyd:

”Optrækning af vejbidrag er aktuelt i de tilfælde, hvor afstrømningen fra vejarealet er tilsluttet offentligt spildevandsanlæg og dermed er medtaget i spildevandsplanen.”

Det fremgår således af § 2 a, stk. 10, herunder af lovbemærkningerne fra 1987 og den generelle vejledning fra 2001, at et spildevandsselskab, der er omfattet af § 2, stk. 1, i vandsektorloven, har pligt til at opkræve statsligt vejbidrag, når spildevandet tilledes til selskabet, dvs. når afstrømningen fra et statsligt vejareal er tilsluttet selskabets anlæg.

Ordlyden i § 2 a, stk. 10, lovbemærkninger og den generelle vejledning fra 2001 indeholder ikke eksplicitte oplysninger om relevansen/betydningen af udlednings- eller tilslutningstilladelser, forsyningspligt m.v. set i forhold til selskabets opkrævningspligt efter § 2 a, stk. 10.

Energistyrelsen har derfor bedt Miljøstyrelsen om en generel vejledende udtalelse om de gældende regler vedrørende udlednings- og tilslutningstilladelser, forsyningspligt m.v. i forhold til afledning af vand fra veje.

Miljøbeskyttelsesloven og spildevandsbekendtgørelsens regler om vejers tilslutningspligt og selskabets forsyningspligt

Gældende regler om tilslutningspligt- og ret for bl.a. vejarealer, der er udskilt i matriklen, udlednings- og tilslutningstilladelser samt spildevandsselskabers forsyningspligt er fastlagt i miljøbeskyttelsesloven, der hører under Miljø- og Fødevarerministeriet.

Miljøstyrelsen har overfor Energistyrelsen oplyst følgende.

”Miljøbeskyttelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 681 af 2. juli 2019, og den tilhørende bekendtgørelse nr. 1469 af 12. december 2017 om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4 (Spildevandsbekendtgørelsen) regulerer blandt andet håndtering af tag- og overfladevand, herunder spildevand fra matrikler med veje.

...

Afledning af spildevand sker i henhold til Miljøbeskyttelsesloven og udmønter sig blandt andet i regler om udledning til recipient, regler om tilslutning til spildevandsforsyningsselskab samt regler om nedsivning. Derudover skal der i spildevandsplanen også være krav, der regulerer afledning af spildevand, herunder regler om afgrænsning af kloakeringsområder og udpegning af ejendomme, der skal kloakeres af spildevandsforsyningsselskabet.

Vedrørende spildevandsplanen fremgår det af Miljøbeskyttelseslovens § 32, at den udarbejdes af kommunalbestyrelsen, hvor kloakeringsområder for de enkelte spildevandsforsyningsselskaber omfattet af vandsektorloven fastlægges. Kravene til indholdet af spildevandsplanen uddybes yderligere i spildevandsbekendtgørelsens § 5, og det fremgår blandt andet af § 5, stk. 1, nr. 2, at planen skal indeholde:

”De eksisterende og planlagte fælles spildevandsanlæg og renseforanstaltninger i kommunen, herunder afgrænsning af de enkelte kloakoplande, kloakeringsområder samt i hvilket omfang den enkelte ejendom er tilsluttet, jf. § 16, stk. 3, med angivelse af om anlægget er ejet af et spildevandsforsyningsselskab, der er omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1 eller ikke er ejet af et sådant selskab.”

Det betyder, at det vil fremgå af spildevandsplanen i hvilket omfang spildevand fra veje skal afledes til et spildevandsforsyningsselskab.

Spildevandsplanen er også udgangspunktet for fastlæggelse af et spildevandsforsyningsselskab forpligtelse til at forsyne ejendomme i selskabets eksisterende og planlagte kloakeringsområde, idet dette er fastlagt af kommunalbestyrelsen i spildevandsplanen, jf.

miljøbeskyttelseslovens § 32 b, stk. 1. Forsyningspligten indebærer at spildevandsforsyningsselskabet forpligtes til at føre stikledning frem til grundgrænsen, modtage spildevandet fra ejendommen og transportere dette videre til behandling. Når stikledning er ført frem til grundgrænsen har ejerne af ejendommen en tilslutnings-pligt, jf. miljøbeskyttelsesloven § 28, stk. 4.

Spildevandsplanen forpligter dog ikke kommunens borger eller virksomheder alene på baggrund af planen til at gennemføre konkrete tiltag, men kommunalbestyrelsen må træffe konkrete afgørelser overfor de pågældende fx i form af tilladelser.

Helt overordnet kan afledning af spildevand primært ske på tre måder:

- Udledning til recipient, hvilket kræver en udledningstilladelse, jf. Miljøbeskyttelsesloven § 28, stk. 1.
- Tilslutning til spildevandsanlæg der tilhører spildevandsforsyningsselskab, hvilket kræver en tilslutningstilladelse, jf. miljøbeskyttelsesloven § 28, stk. 3.
- Nedsivning, hvilket kræver en nedsivningstilladelse, jf. miljøbeskyttelsesloven § 19, stk. 1, nr. 3.

I forhold til afledning af spildevand fra en matrikel med vejareal gælder selvsagt det samme, og udgangspunktet for lovlig afledning af spildevand er derfor, at der foreligger den fornødne tilladelse. Der kan dog være konkrete forhold, herunder historisk betingede forhold der gør, at det forholder sig anderledes. Det følger heraf, at man alene kan have én slags tilladelse, og i forhold til denne problemstilling er det enten udlednings- eller tilslutnings-tilladelse, der er relevante.

Det betyder, at hvis grundejer af en matrikel med vejareal har fået en tilladelse til direkte udledning til recipient, jf. miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1, skal spildevandet fra det område, der er omfattet af tilladelsen udledes til recipienten, og spildevandet skal ikke tilledes til spildevandsforsyningsselskabets anlæg.

Endvidere vil der i en udledningstilladelse i ovennævnte situation ikke kunne stilles vilkår om at grundejeren skal tillede spildevandet til et anlæg tilhørende et spildevandsforsyningsselskab omfattet af vandsektorloven.

Dette skyldes, at den situation ville være omfattet af miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 3 og ville kræve en tilslutningstilladelse i

stedet for. Den fornødne tilladelse ville dermed ikke foreligge, og der ville således være tale om et ulovligt forhold, som tilsynsmyndigheden ville være forpligtet at lovliggøre, medmindre forholdet er af underordnet betydning. Tilsynsmyndighedens håndhævelsespligt fremgår af miljøbeskyttelseslovens bestemmelser i kapitel 9, hvorefter tilsynsmyndigheden skal foranledige ulovlige forhold lovliggjort, hvis de ikke er af underordnet betydning. Det fremgår af § 69, at dette som udgangspunkt skal ske ved fysisk lovliggørelse, men retlig lovliggørelse er ikke udelukket.

Hvis man som grundejer allerede har fået en tilladelse til direkte udledning til et vandområde, har man en eksisterende lovlig ret til udledning i henhold hertil. Kommunalbestyrelsen vil dog kunne kræve tilslutning til anlæg tilhørende et spildevandsforsyningsselskab og herunder bestemme hvornår den fysiske tilslutning skal være gennemført. Det kræver, at matriklen med vejareal er indenfor det i spildevandsplanen godkendte kloakoplands grænse.” ”

Anbringender

BS-8585/2022

Morsø Spildevand har navnlig anført, at det følger af spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10, at der skal betales vejbidrag for statsveje, som tilleder spildevand til et spildevandsforsyningsselskab. Det er ved Morsø Kommunes undersøgelse og skønsmandens besvarelse af spørgsmål 2 bekræftet, at vejvand fra den omhandlede del af statsvejen A26 Vilsundvej ved Øster Jølby bliver tilledt Morsø Spildevands regnvandsledning. Det er ubestridt, at regnvandsledningen har karakter af et spildevandsteknisk anlæg.

Det er uden betydning for pligten til at betale vejbidrag efter spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10, om der er indhentet tilslutningstilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 3. En eventuel pligt til at indhente tilslutningstilladelse påhviler i givet fald Vejdirektoratet, og Vejdirektoratet kan ikke sige sig fri for betalingspligten efter spildevandsloven ved at undlade at indhente en lovpligtig tilladelse efter miljøbeskyttelsesloven. Det er med Højesterets dom af 13. august 2021, gengivet i U.2021.4674, slået fast, at der ikke er en indbyrdes sammenhæng mellem spildevandsbetalingslovens regler og reglerne i miljøbeskyttelsesloven. Det er endvidere ikke en betingelse for opkrævning af vejbidrag efter spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10, at den pågældende vejstrækning er optaget i kommunens spildevandsplan.

Grøfterne langs statsvejen A26 ved Øster Jølby udgør en del af det samlede vejtekniske anlæg, idet grøfterne er etableret sammen med vejen som led i vejens

afvandingssystem. Dette illustreres bl.a. ved, at det er Vejdirektoratet, som forestår vejgrøfternes vedligeholdelse. Grøfternes status som vejgrøfter ændres ikke ved, at grøfterne også bliver tilført vand fra oplandet. Selv hvis det lægges til grund, at vejgrøfterne har karakter af vandløb og/eller er opstået som en naturlig terrænformation, har det ikke betydning for Vejdirektoratets pligt til at betale vejbidrag, idet spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10, ikke stiller krav til, hvordan vejvandet når frem til spildevandsanlægget. Der er alene krav om, at vandet faktisk tilgår anlægget. Vejvand skifter ikke retlig status fra spildevand til vandløbsvand blot som følge af, at vandet måtte passere et vandløb.

Vejbidragets størrelse skal beregnes på baggrund af det i matriklen udskilte vejareal for den strækning, som afleder vejvand. Denne opgørelsesmåde er i overensstemmelse med fast mangeårig praksis i hele landet, og baggrunden herfor kan udledes af forarbejderne til den oprindelige spildevandsbetalingslov og senere ændringer heri sammenholdt med begrebsanvendelsen i den øvrige lovgivning på tidspunktet for spildevandsbetalingslovens tilblivelse samt tidligere såvel som nugældende vejledninger på området. Der ses ingen retskilder til støtte for en opgørelse af det bidragspligtige areal som forudsat af Vejdirektoratet med udgangspunkt i opmåling af det befæstede areal alene. Endvidere fremgår det af Morsø Spildevands betalingsvedtægt, at vejbidraget skal beregnes på baggrund af vejstrækningens matrikulære areal.

Det matrikulære vejareal for Vejstrækningen, som afleder vejvand til Morsø Spildevands regnvandsledning, udgør ifølge GPS-opmålinger 29.808 m^2 . Med en vandmængde på $0,12 \text{ m}^3$ pr. m^2 areal svarer dette til en årlig afledning af 3.577 m^3 spildevand. Det opkrævede vejbidrag er derfor opgjort korrekt.

Renteloven gælder for renter af pengekrav på formuerettens område. Morsø Spildevand er privatretligt organiseret som et aktieselskab, og Morsø Spildevands krav på betaling af statsligt vejbidrag udgør et pengekrav på formuerettens område. 1.550.775,13 kr. skal således forrentes i henhold til rentelovens § 3, stk. 2, fra den 21. maj 2020, hvilket er 30 dage efter Morsø Spildevands betalingsanmodning til Vejdirektoratet. Den resterende del af kravet, 786.940 kr., skal forrentes efter rentelovens § 3, stk. 4, fra den 18. januar 2024, hvor kravet blev indtalt i retssagen.

Morsø Spildevands krav er undergivet den 10-årige forældelsesfrist efter forældelseslovens § 3, stk. 3, nr. 4, jf. § 3, stk. 2, og Morsø Spildevand har således krav på betaling af vejbidrag fra 2010 og frem. Regnvandsledningen er en selvrensende ledning, som ikke kræver løbende vedligeholdelse, og Morsø Spildevand har ikke før oktober 2019 haft anledning til at opdage, at vejvandet fra Vejstrækningen, tilledes Morsø Spildevands regnvandssystem. Endvidere er kravet om betaling af statsligt vejbidrag for 2020 ikke forældet, idet det fremgår af stævningen, der blev indleveret den 21. december 2021, at sagen omhandlede

betaling for afledning af vejvand fra A26 Vildsundvej ved Øster Jølby til Morsø Spildevands regnvandssystem. Formuleringen af stævningen indebar således implicit, at betalingspåstanden ville blive forhøjet, hvis ikke Vejdirektoratet betalte vejbidrag for tiden efter sagens anlæg. Vejdirektoratet har ikke haft anledning til at antage, at sagen ikke ville omfatte det fulde krav om betaling af vejbidrag for strækningen.

I relation til Vejdirektoratets påstand om afvisning af Morsø Spildevands påstand 1 og 2 er det anført, at Morsø Spildevand har retlig interesse i de nedlagte påstande, som ikke kan reduceres til anbringender til støtte for påstanden om betaling af vejbidrag for årene 2010-2023. Påstand 3 omfatter kun en del af den strækning af hovedvej A26, som ligger i Morsø Spildevands forsyningsområde, og der er en begrundet formodning for, at der også bliver tilledt vejvand fra andre statslige vejstrækninger til Morsø Spildevands system.

Til støtte for frifindelsespåstanden over for Vejdirektoratets selvstændige betalingspåstand er det anført, at Vejdirektoratet været forpligtet til at betale Morsø Spildevands faktura af 10. december 2019, idet Vejdirektoratet har pligt til at betale vejbidrag for afledning af vejvand fra Vejstrækningen.

Vejdirektoratet har anført, at Morsø Spildevands påstand 1 og 2 har karakter af juridiske anbringender til støtte for påstanden om, at Vejdirektoratet skal betale 2.337.715,13 kr. med tillæg af renter til Morsø Spildevand. Påstand 1 og 2 er et direkte udslag af DANVAs ønske om at knytte den foreliggende sag til andre sager mellem Vejdirektoratet og andre spildevandsforsyningsselskaber. Påstandene er ikke nedlagt med henblik på at opnå afklaring af konkrete og aktuelle tvister mellem parterne, hvilket Morsø Spildevand reelt selv har anerkendt. Der foreligger således ingen andre konkrete og aktuelle tvister mellem parterne, som påstand 1 og 2 er egnede til at afklare.

Det er endvidere anført, at der ikke er grundlag for, at Vejdirektoratet skal betale vejbidrag til Morsø Spildevand i henhold til spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10 og 12, idet den pågældende vejstrækning ikke baserer sig på tilslutning til og forsyning fra Morsø Spildevands anlæg. Afledning af spildevand ved udledning til recipient kræver en tilslutningstilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 3, hvilket der ikke er udstedt for Vejstrækningen. Baggrunden for, at der ikke er udstedt tilslutningstilladelse for Vejstrækningen, er, at Vejdirektoratet selv håndterer vejens afvanding. Statsvejen A26 er anlagt i det åbne land og uden for kloakopland. Ved anlæggelsen af vejen i begyndelsen af 1970'erne blev der hverken ført kloakering eller ledninger frem til vejen for at aflede vejvandet. De oprindelige måleblade vedrørende strækningen viser, at vejen er anlagt med brede skillerabatter, og vejen er således anlagt med et afvandingsprincip, hvorefter afvanding sker til vejens terræn ved nedsivning i den ubefæstede del af vejarealet. Der er ikke sidenhen ændret på dette afvan-

dingsprincip for vejen eller truffet afgørelser om vejens afvandingsforhold, herunder afgørelser om ændring eller tilbagekaldelse af eksisterende rettigheder eller om tilslutning til Morsø Spildevands anlæg. Morsø Spildevand har heller ikke ført stik frem til vejens grundgrænse, som forudsat i miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 4. Den omtvistede del af vejen omfatter 1 km statsvej, og det ville være trafiksikkerhedsmæssigt uforsvarligt, hvis afvandingen af vejen, som forholdene de facto er, blev håndteret af Morsø Spildevand ved tilslutning til selskabets anlæg via en lille brønd på en mark. Derfor ville de faktiske forhold, herunder de tekniske konstruktioner til at håndtere vejvandet, også se helt anderledes ud, hvis vejens afvanding skulle håndteres af Morsø Spildevand. Bestemmelserne i spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10 og 12, skal ses i sammenhæng med miljøbeskyttelseslovens regler om tilladelse til afledning af spildevand, og der er ikke hjemmel i spildevandsbetalingsloven til at opkræve vejbidrag for statsveje, når vejens afvanding ikke er omfattet af en tilslutningstilladelse i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 3. Morsø Spildevand er hverken efter miljøbeskyttelsesloven eller spildevandsbetalingsloven tillagt myndighedskompetence, og selskabet kan derfor ikke træffe afgørelser om håndtering af spildevand eller om betaling af vejbidrag.

Det forhold, at der er overskydende vejvand, som på grund af vejrforhold og årstid ikke når at nedsive, og som derfor som følge af gravitation og de topografiske forhold i landskabet ledes sammen med vand fra oplandet via grøfterne langs med vejen til Morsø Spildevands regnvandsledning, indebærer ikke, at vejens afvanding håndteres af Morsø Spildevand ved tilslutning til selskabets anlæg med den konsekvens, at der er bidragspligt. Grøfterne langs med vejen og dæmningen er ikke anlagt med det formål at håndtere vejens afvanding. Grøfterne er dannet over tid som følge af vandstrømning, og på baggrund af skønserklæringen må det lægges til grund, at der også ledes vand fra oplandet til grøfterne. Den funktionelle anvendelse af grøfterne er afgørende for klassificeringen, og da grøfterne langs med dæmningen generelt er vandførende, er der tale om vandløb, jf. vandløbslovens § 2, stk. 1. I de tilfælde, hvor vejvandet ikke når at nedsive, er grøfterne dermed recipient for vandet, og der er således ikke længere tale om spildevand men om vandløbsvand, når vandet har passende udløbspunkter til grøften. Den omstændighed, at Vejdirektoratet foretager vedligeholdelsesarbejder i forhold til vejen, ændrer heller ikke på grøfternes status som vandløb, da Vejdirektoratet er vedligeholdelsesansvarlig dels for vejen, hvor direktoratet til enhver tid skal sikre en forsvarlig og sikker afvikling af trafikken, jf. vejlovens § 8, og dels for vandførende grøfter indenfor udskilt vejareal, jf. vandløbslovens regler om bredejerens forpligtelser.

Det forhold, at Morsø Kommune har optaget vejen i Spildevandsplan 2019, indebærer ikke, at vejens afvanding håndteres af Morsø Spildevand ved tilslutning til selskabets anlæg med den konsekvens, at der er bidragspligt. Morsø Kommune har ikke truffet en konkret afgørelse over for Vejdirektoratet om ve-

jens tilslutning til Morsø Spildevands anlæg, og spildevandsplanen har ikke i sig selv umiddelbar retsvirkning over for Vejdirektoratet.

Hvis Morsø Spildevand måtte få medhold i, at der i nærværende sag konkret er grundlag for at opkræve vejbidrag, skal selskabets krav nedsættes i forhold til den nedlagte betalingspåstand, idet der kun kan blive tale om betaling af vejbi-drag fra tidspunktet efter Morsø Kommunes optagelse af vejen i spildevands-planen. Forud for kommunens vedtagelse af Spildevandsplan 2019 var vejen ikke en del af kloakoplandet og dermed heller ikke omfattet af Morsø Spilde-vands forsyningspligt, jf. miljøbeskyttelseslovens § 32 b, stk. 1. Kravet skal der-for nedsættes, så det alene omfatter betaling fra efter spildevandsplanens ved-tagelse i marts 2020. Hertil kommer, at kravet om vejbidrag for 2020 er forældet, idet Morsø Spildevand først har indtalt kravet den 18. januar 2024 under retssa-gen, uagtet vejbidraget for 2020 i henhold til Morsø Spildevands betalings-vedtægt kunne opkræves pr. 1. januar 2021. Morsø Spildevand har hverken i stævningen eller i selskabets øvrige processkrifter taget forbehold for en forhø-jelse af betalingspåstanden.

Under alle omstændigheder er forældelseslovens almindelige forældelsesfrist på 3 år ikke suspenderet. Der er ikke ændret på vejens afvandingsforhold siden anlæggelsen, og betonledningen under vejen har siden 1983 haft status som spildevandsteknisk anlæg og været optaget i kommunens spildevandsplanlæg-ning. Hvis det er omklassificeringen af betonledningen sammenholdt med den omstændighed, at eventuelt overskydende vejvand ledes sammen med oplandsvand gennem ledningen, som fører til, at der er bidragspligt, har der siden 1983 været grundlag for at opkræve vejbidrag for vejen. Der foreligger derfor ikke konkrete undskyldelige omstændigheder, som har suspenderet for-ældelsesfristen.

Endelig skal opgørelsen af det bidragspligtige areal ske med udgangspunkt i den del af arealet inden for det udskilte vejareal, som faktisk tilleder vejvand til selskabets anlæg. ”Arealet” i spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10, skal ikke opgøres på baggrund af hele det udskilte vejareal, hvis ikke hele det udskilte vejareal danner spildevand. I den forbindelse skal der ske fradrag i Morsø Spildevands arealopgørelse, idet denne baserer sig på en forudsætning om, at grøf-terne langs med vejen udgør en del af vejafvandingskonstruktionen og dermed det bidragspligtige areal, hvilket er forkert. Det areal, som danner grundlag for et evt. vejbidrag, udgør retteligt 10.013 m², da vejens rabatareal ikke tilleder vejvand til et anlæg tilhørende Morsø Spildevand.

Der er ikke grundlag for at kræve renter efter renteloven af Morsø Spildevands eventuelle krav, idet kravet ikke er et pengekrav på formuerettens område. Sel-skabets krav er omfattet af bestemmelsen i rentelovens § 8, stk. 1, og der skal

alene ske forrentning med almindelig procesrente fra den 21. december 2020, hvor stævningen blev indleveret.

Til støtte for Vejdirektoratets selvstændige betalingspåstand er det anført, at vejbidraget er opkrævet med urette, og at Vejdirektoratets betaling af 19. december 2019 fandt sted ved en fejl, hvorfor Morsø Spildevand skal tilbagebetale beløbet til Vejdirektoratet.

DANVA har til støtte for Morsø Spildevands påstand 1 og 2 navnlig anført, at spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10, indebærer, at betalingen af statsligt vejbidrag er en afgift for retten til at aflede vand fra det pågældende areal. Det afgørende i forhold til betalingspligten er, om vand fra området tilledes spildevandsselskabets anlæg, og området dermed de facto er tilsluttet anlægget. Hverken ordlyden af eller bemærkningerne til spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10, forholder sig til miljøbeskyttelsesloven og dennes regulering af tilslutningstilladelser mv., og Højesteret har i U.2021.4674 fastslået, at der ikke er sammenhæng mellem betaling efter spildevandsbetalingsloven og forsyningspligt i kloakområder i henhold til miljøbeskyttelsesloven.

Det fremgår hverken af spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10, 1. pkt., eller lovbemærkningerne, at arealet skal opgøres som det spildevandsdannende areal. Der er derimod omtalt såvel en afledningsafgift og betaling for en afledningsret, og bestemmelsen må derfor forstås således, at der skal betales for det matrikulære areal, hvorefter det står Vejdirektoratet frit for, i hvilket omfang man udnytter retten og befæster arealet.

BS-8585/2022

Vejdirektoratet har navnlig anført, at Morsø Kommune ved at optage Vejstrækningen i Spildevandsplan 2019 har handlet ansvarspådragende over for Vejdirektoratet, og at de erstatningsretlige betingelser for et erstatningsansvar er opfyldt. Morsø Kommunes sagsbehandling har været usaglig og i strid med egen praksis samt uden overholdelse af forvaltningsregler om partshøring, lige-som der er handlet i strid med miljøbeskyttelseslovens regler om offentlig høring og vandsektorlovgivningens regler om adskillelse af kommunens myndighedsopgaver fra selskabernes driftsopgaver.

Morsø Kommunes optagelse af vejen i Spildevandsplan 2019 er udelukkende sket efter instruktion fra Morsø Spildevand med det formål at tilvejebringe et grundlag i spildevandsplanlægningen, der understøtter Morsø Spildevands synspunkt om, at Vejdirektoratet skal betale vejbidrag for Vejstrækningen til selskabet. Kommunen optog vejen i spildevandsplanen uden forinden selvstændigt at have vurderet, om optagelsen var berettiget og uden at inddrage Vejdirektoratet. Vejstrækningen blev således først optaget i Spildevandsplan

2019, efter høringsperioden for forslaget til den nye plan var afsluttet, ligesom kommunen først efter spildevandsplanens vedtagelse udarbejdede et notat om udredning af vejens afvandingsforhold. Konklusionerne i kommunens notat stemmer ikke overens med Vejstrækningens optagelse i spildevandsplanen.

Endvidere blev Vejdirektoratet ikke forud for Vejstrækningens optagelse i spildevandsplanen gjort opmærksom herpå af Morsø Kommune, uagtet kommunen var bekendt med, at Vejdirektoratet og Morsø Spildevand var uenige om vejens afvandingsforhold og Morsø Spildevands grundlag for at opkræve vej-bidrag. Henset til, at Vejstrækningen ikke havde været en del af kloakoplandet i de forudgående spildevandsplaner, og at strækningen ikke var med i det forslag til ny spildevandsplan, der blev sendt i offentlig høring, var der en særlig anledning for Morsø Kommune til at partshøre Vejdirektoratet forud for optagelsen af Vejstrækningen i Spildevandsplan 2019. Som følge af kommunens mangelfulde sagsbehandling har Spildevandsplan 2019 ikke fået det korrekte indhold.

Morsø Kommune har navnlig anført, at Morsø Kommune ikke har handlet ansvarspådragende, ligesom kommunen ved udarbejdelsen af Spildevandsplan 2019 ikke har varetaget usaglige hensyn eller på anden vis begået sagsbehandlingsfejl. Morsø Kommune har ikke varetaget Morsø Spildevands interesser i forbindelse med tilblivelsen af Spildevandsplan 2019. Morsø Kommune er myndighedsansvarlig på spildevandsområdet, og efter bestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 32 udarbejder kommunen en plan for bortskaffelse af spildevand i kommunen. Dette arbejde blev påbegyndt i 2017, i hvilken forbindelse kommunen naturligt havde fokus på en række faktiske forhold og områder. Morsø Kommunes interesse i sagen omkring statsvejen A26 ud for Øster Jølby havde alene baggrund i nødvendigheden af at få afklaret de faktiske forhold omkring Vejstrækningen med henblik på at sikre en korrekt dimensionering af et kommende regnvandsbassin samt kommunens almindelige interesse i - og pligt til - at belyse de faktiske forhold ved konkrete spørgsmål inden for kommunens myndighedsområde som spildevandsmyndighed. Morsø Kommune har alene noteret sig de faktiske oplysninger om forholdene på Vejstrækningen, herunder oplysningerne om uenigheden mellem Morsø Spildevand og Vejdirektoratet, hvilket Morsø Kommune som spildevandsmyndighed er både berettiget og forpligtet til at gøre.

Uagtet kommunens evt. sagsbehandlingsfejl i forbindelse med tilblivelsen af Spildevandsplan 2019 er planen indholdsmæssigt korrekt i forhold til oplysningerne om afledning af spildevand fra Vejstrækningen. Evt. sagsbehandlingsfejl har været konkret uvæsentlige og uden betydning for spildevandsplanens gyldighed, og indholdet ville ikke have været anderledes, hvis kommunen havde fulgt en anden fremgangsmåde for sagens behandling.

Vejdirektoratets betalingspligt i henhold til spildevandsbetalingsloven har ikke forbindelse til Vejstrækningens omtale i Spildevandsplan 2019, og der er således ikke årsagssammenhæng mellem de påståede kommunale sagsbehandlingsfejl og den omstændighed, at Vejdirektoratet muligvis er forpligtet til at betale vejbidrag for Vejstrækningen. Spørgsmålet om betaling for afledning i henhold til bestemmelsen i spildevandsbetalingsloven § 2a, stk. 1, jf. stk. 10, er et rent privatretligt anliggende mellem det pågældende spildevandsselskab og den pågældende afleder.

Landsrettens begrundelse og resultat

BS-8584/2022

Vejdirektoratets afvisningspåstande vedrørende Morsø Spildevands påstand 1 og 2 Morsø Spildevand har nedlagt påstand om, at Vejdirektoratet skal anerkende, at vejbidraget for statsveje i medfør af spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10, skal beregnes på baggrund af de vejarealer, der er udskilt i matriklen. Morsø Spildevand har endvidere nedlagt påstand om, at Vejdirektoratet skal anerkende, at der i medfør af samme bestemmelse skal betales vejbidrag for statsveje, hvis det kan dokumenteres, at vejvand fra de pågældende vejarealer afledes til et spildevandsselskabs anlæg.

Vejdirektoratet har heroverfor gjort gældende, at Morsø Spildevands anerkendelsespåstande – påstand 1 og 2 – reelt har karakter af juridiske anbringender til støtte for selskabets betalingspåstand i påstand 3, og at Morsø Spildevand ikke har nogen konkret retlig interesse i anerkendelsespåstandene, som derfor skal afvises.

Efter Morsø Spildevands påstand 3 skal Vejdirektoratet betale 2.337.715,13 kr. i vejbidrag, idet selskabet bl.a. gør gældende, at spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10, skal forstås således, at der skal betales vejbidrag fra vejarealer, hvorfra vejvandet bliver ledt til et spildevandsforsyningsselskab, og at vejbidragets størrelse skal beregnes på baggrund af vejens matrikulære areal.

Påstand 1 og 2 udgør efter deres formulering således reelt anbringender til støtte for påstand 3. Morsø Spildevand har ikke godtgjort, at selskabet har en retlig interesse i selvstændigt at få pådømt de to påstande. Det må således efter sagens oplysninger, herunder forklaringen fra Vidne 2, lægges til grund, at der mellem Morsø Spildevand og Vejdirektoratet ikke verserer andre sager om betaling af vejbidrag for afledning af vejvand til Morsø Spildevands spildevandsanlæg, ligesom der ikke konkret er identificeret andre statslige vejstrækninger, som Morsø Spildevand mener – eller som parterne er enige om – er tilsluttet eller afvander til et af selskabets spildevandsanlæg.

Landsretten tager derfor Vejdirektoratets afvisningspåstande til følge.

Morsø Spildevands påstand 3

Sagen angår herefter, om Morsø Spildevand efter spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10, har krav på betaling af vejbidrag vedrørende Vejstrækningen, og hvis det er tilfældet, hvordan bidraget skal beregnes.

Morsø Spildevand har anført, at det er uden betydning for pligten til at betale vejbidrag efter spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10, om Vejstrækningen er tilsluttet selskabets spildevandssystem, jf. miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 3, idet det afgørende er, om der faktisk afledes/tilledes vejvand til systemet.

Vejstrækningen på hovedvej A26 blev efter det oplyste anlagt i begyndelsen af 1970'erne i et område, som på daværende tidspunkt lå uden for det kommunale kloakopland. Det må på den baggrund og efter det fremlagte tegningsmateriale over Vejstrækningen sammenholdt med Vidne 3's forklaring lægges til grund, at Vejstrækningen blev anlagt uden tilslutning til et spildevandsteknisk anlæg og efter et princip om afvanding ved nedsivning af vejvandet i de tilhørende rabatarealer. Dette støttes også af skønsmandens besvarelse af spørgsmål IA, hvoraf det fremgår, at overfladevandet fra Vejstrækningen skønnes primært at nedsive i rabatterne, og at afstrømningen af vand fra kørefladen bremses i rabatten, hvor det nedsiver lokalt, indtil rabatten er vandmættet.

Det må endvidere på baggrund af tegningsmaterialet og Vidne 3's forklaring lægges til grund, at grøfterne langs Vejstrækningens dæmning ikke blev anlagt som en del af det vejtekniske anlæg til brug for vejens afvanding. Der fremgår således ikke grøftesignaturer på materialet. Hertil kommer, at det i Morsø Kommunes notat af 23. juli 2020 om udredning af vejafvandingen fra hovedvej A26 er oplyst, at historiske kort over området viser, at oplandet på begge sider af hovedvejen gennem tiden har været afvandet via mindre åbne vandløb frem til Solbjerg Å. Af notatet fremgår endvidere, at der i forbindelse med anlæggelsen af hovedvejen blev etableret flere rørunderløb under vejen for at sikre afvandingen af oplandet.

Det forhold, at Vejdirektoratet i 2018 nægtede en privat grundejer tilladelse til at dræne til grøfterne langs en strækning på hovedvej A26 ved Sundby med henvisning til, at de udgjorde en del af vejens afvandingssystem, kan ikke føre til et andet resultat. Der er således tale om en anden vejstrækning end strækningen i den foreliggende sag, og der er ikke ført nærmere bevis for sammenhængen mellem de to strækninger på hovedvej A26, herunder sammenligneligheden af strækningernes konstruktioner og omkringliggende grøfter.

Efter skønsmandens besvarelse af spørgsmål 2 tilgår der – i et ikke nærmere bestemt omfang – Morsø Spildevands anlæg vand, som oprindeligt er afledt fra

Vejstrækningen, idet overskydende vejvand afstrømmer til grøfterne på hver side af vejen, hvorfra det tilledes Morsø Spildevands regnvandsledning. Det er ubestridt, at denne regnvandsledning, efter den blev omklassificeret fra et rør-ført vandløb i 1983, har karakter af spildevandsteknisk anlæg.

Efter spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10, fastsættes vejbidraget for statsveje med udgangspunkt i en kubikmetertakst beregnet ud fra en vandmængde på 0,12 m³ vand pr. m² areal, hvorfra spildevandet tilledes et spildevandsforsyningsselskab. Vejbidraget betales efter spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 12, 1. pkt., fra det tidspunkt, hvor vejen tilsluttes spildevandsforsyningsselskabets anlæg. Hvis der ikke er tale om en permanent fysisk tilslutning til et spildevandsforsyningsselskabs anlæg, betales vandafledningsbidraget fra det tidspunkt, hvor afledningen til spildevandsforsyningsselskabets anlæg begyndes, jf. § 2a, stk. 12, 2. pkt.

Ifølge forarbejderne til bestemmelsen er spørgsmålet om vejbidrag aktuelt i de tilfælde, hvor afstrømningen fra vejarealet er tilsluttet offentlig kloak, jf. de specielle bemærkninger til bestemmelsen, jf. Betænkning over Forslag til lov om betalingsregler for spildevandsanlæg (Folketingstidende 1987-88, spalte 236-237) og de specielle bemærkninger til bestemmelsen (Folketingstidende 1987-88, spalte 1345-1346).

Af Miljøstyrelsens vejledning nr. 3 i 2001 om betalingsregler for spildevandsanlæg fremgår bl.a. af pkt. 6 om vejbidrag, at opkrævning af vejbidrag er aktuelt i de tilfælde, hvor afstrømningen fra vejarealet er tilsluttet offentligt spildevandsanlæg og dermed optaget i spildevandsplanen.

Tilsvarende fremgår også af Miljøstyrelsen vejledende udtalelse af 19. marts 2019 til Energistyrelsen om miljøbeskyttelsesloven og spildevandsbekendtgørelsens regler om håndtering af spildevand fra veje.

Spildevandsbetalingslovens § 2a, stk. 10, skal efter landsrettens opfattelse ses i sammenhæng med bestemmelsens stk. 12, og vejbidrag skal herefter først betales, når vejen tilsluttes et spildevandsanlæg. Denne fortolkning støttes også af forarbejderne til bestemmelsen og Miljøstyrelsens vejledning og udtalelse til Energistyrelsen.

Vejstrækningen er ikke omtalt i forbindelse med spildevandsplanen fra 1983, hvor den regnvandsledning – der i et ikke nærmere bestemt omfang tilgår vand fra vejen, fordi det ikke når at nedsive – blev omklassificeret til et spildevandsteknisk anlæg. Strækningen er efter det, der er kommet frem for landsretten, heller ikke omtalt i Morsø Kommunes senere spildevandsplanlægning, og først i forbindelse med vedtagelsen af spildevandsplanen for 2019 omtales Vejstræk-

ningen i kommunens spildevandsplanlægning, idet den nu optages i kloakoplandet.

Landsretten finder derfor, at det ikke kan lægges til grund, at Vejstrækningen, der som anført blev anlagt efter afvandingsprincippet om nedsivning, efter den blev etableret, er blevet tilsluttet Morsø Spildevands anlæg med den konse-kvens, at der skal betales vejbidrag.

Vejdirektoratet frifindes herefter for Morsø Spildevands påstand 3.

Vejdirektoratets selvstændige betalingspåstand

Efter udfaldet af Morsø Spildevands påstand 3 tager landsretten Vejdirektoratets selvstændige betalingspåstand til følge, idet der herefter ikke var grundlag for Morsø Spildevands opkrævning af vejbidrag for Vejstrækningen for perioden 1. januar 2010 til 31. december 2010.

Morsø Spildevand skal herefter betale 42.331,25 kr. inkl. moms med tillæg af procesrenter fra 23. februar 2021 til Vejdirektoratet.

BS-8585/2022

Morsø Kommune frifindes efter udfaldet af sagen BS-8584/2022 for Vejdirektoratets påstand.

Sagsomkostninger i begge sager

Efter udfaldet af sagen BS-8584/2022 skal Morsø Spildevand i sagsomkostninger betale 252.746 kr. til Vejdirektoratet. 225.000 kr. af beløbet er til dækning af udgifter til advokatbistand inkl. moms, og 27.746 kr. vedrører udgifter til syn og skøn. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet til advokat taget hensyn til sagens omfang og hovedforhandlingens varighed. Efter sagens karakter og betydning finder landsretten, at der ikke er grundlag for at pålægge DANVA som biintervenient at bære en del af sagsomkostningerne, jf. retspleje-lovens § 252, stk. 4.

Efter udfaldet af sagen BS-8585/2022 skal Vejdirektoratet i sagsomkostninger betale 175.000 kr. til Morsø Kommune. Beløbet er til dækning af Morsø Kommunes udgifter til advokatbistand inkl. moms. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet til advokat taget hensyn til sagens omfang og hovedforhandlingens varighed.

THI KENDES FOR RET:

BS-8584/2022

Morsø Spildevand A/S' påstand 1 og 2 afvises.

Vejdirektoratet frifindes for Morsø Spildevand A/S' påstand 3.

Morsø Spildevand A/S skal til Vejdirektoratet betale 42.331,25 kr. med tillæg af procesrente fra den 23. februar 2021.

I sagsomkostninger skal Morsø Spildevand A/S betale 252.746 kr. til Vejdirektoratet. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.

Det idømte skal betales inden 14 dage.

BS-8585/2022

Morsø Kommune frifindes.

I sagsomkostninger skal Vejdirektoratet inden 14 dage betale 175.000 kr. til Morsø Kommune. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.

HØJESTERETS DOM

afsagt torsdag den 20. november 2025

Sag BS-61505/2024-HJR
(1. afdeling)

Morsø Spildevand A/S
(advokat Kristian Skovgaard Larsen)

mod

Vejdirektoratet
(advokat Sarah Jano)

Biintervenient til støtte for Morsø Spildevand A/S: DANVA Dansk Vand- og
Spildevandsforening
(advokat Christian Norup Hostrup)

I tidligere instans er afsagt dom af Vestre Landsrets 13. afdeling den 15. november 2024 (BS-8584/2022-VLR).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Jens Peter Christensen, Lars Hjortnæs, Oliver Talevski, Kurt Rasmussen og Julie Arnth Jørgensen.

Påstande

Appellanten, Morsø Spildevand A/S, har nedlagt påstand om, at indstævnte, Vejdirektoratet, skal betale 2.647.743,42 kr. med nærmere angivne procesrenter.

Vejdirektoratet har påstået stadfæstelse, subsidiært betaling af et mindre beløb.

Supplerende sagsfremstilling

Der er for Højesteret fremlagt yderligere materiale, herunder bl.a. en kendelse af 29. december 1970 fra landvæsensnævnet og to supplerende skønserklæringer af henholdsvis 22. maj 2025 og 27. august 2025.

Anbringender

Morsø Spildevand har anført navnlig, at der efter spildevandsbetalingslovens § 2 a, stk. 12, jf. stk. 10, skal betales vejbidrag fra det tidspunkt, hvor en ejendom tilsluttes spildevandsforsyningsselskabets anlæg.

Det afgørende for, om vejen er tilsluttet – og der dermed indtræder pligt til at betale vejbidrag – er, om vejen faktisk afleder spildevand til spildevandsanlægget. Dette er forudsat i spildevandsbetalingsloven og forarbejderne hertil, jf. lovforslag nr. L 182 af 3. februar 2000, hvoraf det følger, at det siden hovedlovens vedtagelse i 1987 har været udgangspunktet, at der skal betales for alt vand, der tilledes det offentlige spildevandsanlæg.

Det er dokumenteret ved supplerende syn og skøn, at vejstrækningen (A26 – Øster Jølby) tilleder ikke under 3 mio. liter spildevand årligt til selskabets regnvandsledning, som siden 1983 har udgjort et spildevandsanlæg.

Vejstrækningen må derfor anses for tilsluttet regnvandsledningen, og der skal af den grund betales vejbidrag, jf. spildevandsbetalingslovens § 2 a, stk. 10 og 12.

At Vejdirektoratet har undladt at søge om tilslutningstilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 3, fritager ikke for betaling efter spildevandsbetalingsloven.

Ved opgørelsen af vejbidraget skal der i overensstemmelse med fast mangeårig praksis foretages en beregning på grundlag af vejstrækningens matrikulære areal.

Der er ikke indtrådt forældelse af kravet om betaling af vejbidrag for 2010 og frem, idet selskabet først i oktober 2019 opdagede tilledningen ved projekteringen af en ny spildevandsløsning i Øster Jølby.

Vejdirektoratet har anført navnlig, at der ikke er grundlag for betaling af vejbidrag i henhold til spildevandsbetalingslovens § 2 a, stk. 10, da vejen ikke er tilsluttet regnvandsledningen, jf. § 2 a, stk. 12.

Det er spildevandsbetalingslovens § 2 a, stk. 12, der regulerer, hvornår der er bidragspligt for veje, mens spildevandsbetalingslovens § 2 a, stk. 10, alene regulerer, hvordan bidraget skal beregnes, hvis der er bidragspligt.

Med spildevandsbetalingslovens vedtagelse i 1987 ophørte reglerne om spildevandsafledning og bidragsbetaling med at være samlet i én lov. Det betyder

imidlertid ikke, at reglerne ophørte med at hænge sammen, eller at den miljømæssige myndighedsbehandling vedrørende afledning af spildevand skal afskæres.

Spildevandsbetalingslovens regler om betaling af vejbidrag har sammenhæng med miljøbeskyttelseslovens regler om tilladelse til afledning af spildevand, og tilslutning efter bestemmelserne skal forstås på samme måde.

I denne sag er der ikke bidragspligt, da ansvaret for håndtering af vejstrækningens afvanding ikke er overdraget til Morsø Spildevand ved afgørelse om tilslutning til regnvandsledningen efter miljøbeskyttelseslovens § 28.

At der kan være overløb i form af overskydende vand fra vejstrækningen til grøfterne langs vejstrækningen, der herefter løber ned i regnvandsledningen, indebærer ikke, at der er bidragspligt.

Hvis Højesteret måtte nå til, at der er grundlag for at opkræve vejbidrag, skal Morsø Spildevands krav nedsættes. For det første er den bidragspligtige periode forkert, bl.a. fordi forældelsesfristen på tre år ikke er suspenderet. For det andet er opgørelsen forkert, idet der alene skal betales vejbidrag for det befæstede areal, som er det areal, der danner spildevand.

Højesterets begrundelse og resultat

Morsø Spildevand A/S har rejst krav om, at Vejdirektoratet skal betale vejbidrag på ca. 2,3 mio. kr. for en strækning på statsvejen A26, Vildsundvej ved Øster Jølby på Mors.

Hovedspørgsmålet er, om Vejdirektoratet efter spildevandsbetalingsloven har pligt til at betale vejbidrag. I givet fald er der spørgsmål om bl.a. den beløbsmæssige opgørelse af vejbidraget.

Efter spildevandsbetalingslovens § 2 a, stk. 12, skal vejbidrag betales fra det tidspunkt, hvor en ejendom tilsluttes spildevandsforsyningsselskabets anlæg. Efter ordlyden er det ikke tilstrækkeligt, at der tilledes spildevand til anlægget. Betalingspligten indtræder først, når ejendommen er tilsluttet anlægget.

Spildevandsbetalingsloven regulerer ikke, hvornår en ejendom er tilsluttet spildevandsanlægget. Efter forarbejderne må det afgøres efter reglerne i miljøbeskyttelsesloven og reglerne udstedt i medfør heraf (Folketingstidende 1987-88, tillæg A, lovforslag nr. L 62, sp. 1345 og 1353).

Det fremgår af miljøbeskyttelseslovens § 32 bl.a., at kommunalbestyrelsen udarbejder en plan for bortskaffelse af spildevand i kommunen, hvor kloakeringsområder for de enkelte spildevandsforsyningsselskaber fastlægges. Efter lovens

§ 28, stk. 3, giver kommunalbestyrelsen tilladelse til tilslutning af spildevand til spildevandsanlæg. Efter § 28, stk. 4, er der tilslutningspligt for ejendomme, når stikledning er ført frem til grundgrænsen. Kommunalbestyrelsen afgør, hvornår den fysiske tilslutning skal være gennemført.

Efter de foreliggende oplysninger må det lægges til grund, at vejen ved Øster Jølby på Mors blev anlagt i begyndelsen af 1970'erne i et område, som ikke var omfattet af kloaknettet. Vejen blev anlagt efter et princip om afvanding ved nedsivning af vejvandet i rabatarealerne.

Der blev under vejen etableret et rørlagt vandløb. I 1983 besluttede Morsø Kommune, at en del heraf skulle have status som et spildevandsteknisk anlæg. Vejen blev først omfattet af en spildevandsplan vedtaget i 2020.

Der er ikke givet tilladelse til tilslutning af spildevand til spildevandsanlægget efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 3, og der er ikke grundlag for at fastslå, at der er tilslutningspligt, jf. § 28, stk. 4. Det bemærkes herved, at kommunalbestyrelsen ikke har truffet afgørelse om fysisk tilslutning til spildevandsanlægget.

På den anførte baggrund finder Højesteret, at vejen ikke kan anses for at være tilsluttet et spildevandsanlæg, jf. spildevandsbetalingslovens § 2 a, stk. 12. Højesteret tiltræder herefter, at Vejdirektoratet er frifundet for betaling af vejbidrag.

I sagsomkostninger for Højesteret skal Morsø Spildevand betale 253.437,50 kr. Heraf er 175.000 kr. til dækning af advokatudgift og 78.437,50 kr. til supplerende syn og skøn for Højesteret.

THI KENDES FOR RET:

Landsrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for Højesteret skal Morsø Spildevand A/S betale 253.437,50 kr. til Vejdirektoratet.

Sagsomkostningsbeløbet skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.